

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

כ"ב מנחם אב תשס"ח

עקב

שנה י"ב גליון תקע"ג

לרגל יומא דהילולא של רביה"ק ז"ע

קראוהו בהיותו קרוב

בין עצים עבותים, ודרכים מפותלים ומסובכים, הלך האב למייל עם בנו הקטן שלו בני זרוע, ומיילו להנאתם במנוחה והשקט, עד שבין הדרכים טעה הבן ונאבד מאביו, והבן בראותו שאין אביו עמו מורר בבכי.

וימצאהו איש והנה תועה בשדה, ויעץ לו להילד הנאבד חיש מהר ושא נא קולך בקול רם, כי בוודאי אביך נמצא בקרבת מקום, כי אם תמתין עוד זמן קטן הוא יתרחק ושוב לא ישמע קולך, וכן עשה והרים קולו ויבך בקול רעש גדול, ואביו שמע את הקול, וימצאהו ויקחהו אל ביתו.

משל זו אמר הגה"ק מהרי"ד מבעלזא ז"ע פעם בעמדו על הציון של אביו הקדוש מהרי"י ז"ע ביומא דהילוליה, ובבכיות עצומות ורשפי אש אמר שהנמשל הוא: שצדיקים במיתתן הולכין מחיל אל חיל, ומתרחקין מהעולם הזה יותר ויותר עד שלא שומעין מה שנעשה בהאי עלמא, אבל כשבא היומא דהילולא הצדיק יורד להעולם הזה, ואז הוא הזמן לצעוק ולהתחנן לפניו שיעמוד לנו למליץ, כי עכשיו הוא קרוב אלינו, ועוד ישמע קולינו, ובהתרגשות עצומה צעק: אבי אבי הכר נא קול בנך הוא.

על כן מה ראוי להתבונן ולהתכונן בהאי זימנא כד מטא שעתא יומא דהילולא רבא מאבינו רועינו מרן רביה"ק והטהור זיעועכי"א, שבהאי יומא הוא יורד מקום גבוה למקום נמוך ובוודאי ישמע את קולינו ויפיל תחינה ובקשה לפני שומע תפילה.

והזמן גרמא שהוא שעת רחמים ועת רצון לפעול כל מיני ישועות ורפואות כדמובא בשם הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע לפרש מאמר הגמ' חייב אדם לפקוד את ביתו בשעה שיוצא לדרך, דהכוונה הוא על הצדיק שביום היארצייט הולך מחיל אל חיל וביום זה הוא יוצא לדרך, שמקודם צריך להשפיע על כנסת ישראל אך טוב וחסד.

ומתאמרא מא' מתלמידי בעשמה"ק ז"ע שפי' הא דאמרו הז"ל צדיקים במיתתן קרויין חיים, שצדיקים לאהר פמירתן - קרויין - ליינען די קוויטלעך און בקשות אזוי ווי ביים חיים, עבלה"ק, ועל כן נקווה שמה כאן עמד ושימוש אף שם עומד ומשמש וישפיע לנו שפע רב משמי מרום, עדי נזכה לביאת משיח צדיקנו ומלכינו כ"ק מרן רבינו שליט"א בראשינו במהרה בימינו אמן.

תוכן העניינים

לקח טוב.....עמוד ב'
דבש תמרים.....עמוד ג'
בשפתי צדיקים.....עמוד ד'
פרפראות לחכמה.....עמוד ה'
ודרשת וחקרת.....עמוד ו'
חוקים להורותם.....עמוד ז'
הילולא דצדיקא.....עמוד ח'
משולחן מלכים.....עמוד י"ד
דברות קודש.....עמוד כ"ה

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות למס'

011-972-527617061

☆

בכדי להשיג הגליון בכל שבוע

אפשר לפנות ל:

a.ch.bnb@gmail.com

לכה טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

והיה עקב תשמעון, לפני כל צעד שאומר אדם לעשות, עליו לשמוע תחילה ולהתבונן אם בצעד זה יעשה בזה רצון השם יתברך, ואם לא אל יעשהו, וזהו פירושו של הכתוב "והיה עקב" והיה בכל צעד שתאמרו ותרצו לעשות, אזי קודם כל "תשמעון" תשמעו תחילה היטיב אם זה יהיה לרצון השם יתברך, אם ח"ו לא. (אור זדיקים)

☆

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם, אין והיה אלא לשון שמחה, ובכן גדולה היא מעלת השמחה "והיה" משום שהיא מביינת לאדם לעבודת הש"ת, ועי"ז "תשמעון את המשפטים האלה" ועל ידה מובטח לו כי "ושמרתם ועשיתם אותם". (אבני זכרון)

☆

והיה עקב תשמעון, וברש"י אם המצוות קלות שאדם דש בעקבו וכו', אם כי לא עשה המצוה עצמו אלא רק הלך לעשותה, "דש בעקבו" הרי הולך ואינו עושה שכר הליכה בידו, שבכוח הליכתו שהוא רק מצוה קלה, שכרו יהיה שיוכה לעשות ולקיים אותה בפועל ממש. (ברכת יוסף)

☆

כי לא על הלחם לבדו יהיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יהיה האדם, חיותו של האדם אינה מהאכילה הגשמית של הלחם "כי לא על הלחם לבדו יהיה האדם" אלא מהמוון הרוחני בהזכרת שמו ית' בכרכות שלפני האכילה ואחרי האכילה, "כי על כל מוצא פי ה'" הכרכות האלו זה נותן לו חיות ובוה "יהיה האדם". (מנחת ציון)

☆

ועתה ישראל מה ה' אלוהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוהיך, כאשר אב מצוה על בנו שלא ילך יחף, פן תיגנפנה רגליו, הרי אם הבן עדיין קטן ואין בו דעת, שונה יראתו שלו מיראתו של האב, האב חושש לשלום רגליו של בנו, ואילו הבן מתיראן פן ילקחו אביו, אבל אם הבן הוא מבוגר וכבר יש בו דעת, אזי אין כל הבדל בין יראתו ליראת אביו, וכך.

הש"ת נתן לנו תרי"ג מצוות כדי לשמור עלינו לבל ניהפך ע"י הגוף למגושמים וגמי רוח ונתרחק ממנו הלילה, המצוות הן האמצעיים העשויים לזקק ולזכך את האדם מן ההשפעות הגופניות הנשמיות, (רצה הקב"ה לזכות - לשון ויזך - את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות) לפיכך הפין הש"ת שיראתינו לא תהיה יראת העונש, כיראתו של אותו קטן בן בלי דעת, אלא שתהיה דומה ליראתו הוא, שיהא האדם מתיירא מפני העבירה, לבל יורחק עטיה מהש"ת ולכל יהפך למגושם וגם רות, וזהו פירושו של הפסוק, "ועתה ישראל מה ה' אלוהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוהיך" (את' פירושה לפעמים ע"י) שתתירא עם ה' כיראתו, מפני הנזק שהחטא גורם לנשמתך ולא רק מפני העונש. (בעש"ט)

☆

ועתה ישראל מה ה' אלוהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו', איתא בכפר שמן המאור בשם הרמ"ל שאמר כי לפעמים מחמת שאדם עניו גדול הוא אינו מתבייש לעשות עבירה מחמת גדול ענותנותו, ואם היה לו גדלות לא היה עושה העבירה מחמת הכושה, ולזה פי' הכתוב, ועתה ישראל מ"ה ה' אלוהיך שואל מעמך, הקב"ה שואל ומבקש מן שתהיה בוח' מה, היינו תהיה בענוה, אבל לא בכל עת תתנהג בענוה זו "כי אם ליראה" רק אצל יראת ה' אבל כשרוצה לעשות עבירה, יזכור בלבו גדלותו, ובכך יתבייש מלעשותו. (דברי מאיר)

☆

ועתה ישראל מה ה' אלוהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוהיך, ובדרך אפשר אמרתי בזה עיפ"ם שראיתי בשם הרד"ק ההוזה מלובלין זי"ע לפרש הקרא בתהלים 'כי עמך הסליחה למען תורא' דמקודם צריך להיות מור מרע, ואח"כ יכול להיות ועשה טוב, כי אם הוא בעל עבירה ולא שב בתשובה, אינו יכול להיות ירא ה' ולקיים מצוותיו ית"ש ויתעלה, וזהו שאמר 'כי עמך הסליחה'

שאתה השי"ת תסלח לנו, 'למען תורא' כדי שעו"כ יוכל לירא מפניך, עכד"ק, והנה מאמר חז"ל ידוע אין ועתה אלא תשובה, וזה שאמר הכתוב, ועת"ה ישראל מה ה' אלוהיך שואל מעמך, שהש"ת שואל ממך שתעשה תשובה, ועי"כ 'כי אם ליראה את ה' אלוהיך' שעל ידי התשובה תבוא לידי מורא שמים. (בארי מנחה)

☆

למן היום אשר יצאת מארץ מצרים וגו' ממרים הייתם עם ה', הלא אמרנון ששוחט משום מאי חייב משום צובע, היינו המלאך המות יהויב לעתיד לבוא, ע"ז שהוא צובע, ואומר על מצוה שזו עבירה, ועל עבירה שהיא מצוה, וגם כאן אמר להם משה, למרות שהמרתם את פיו ית' "וממרים הייתם" אבל לא היה זה להכעיס הלילה, אלא מפני שהטעה אתכם היצ"ר כאילו אתם "עם ה'" כאילו יש בכך מצוה, וזה ממרים הייתם עם ה'. (דברי חזקה)

☆

ובתבערה ובמסה ובקברות התאוזה מקציפים הייתם עם ה', יש לפעמים אנשים הנראים מבחזין כאילו בוערים הם מהתלהבות "ובתבערה" בעוד שלאמיתו של דבר לבם בל עמם, וכך גם אותם המדמים עצמם שכבר התגברו על תאוותיהם "ובקברות התאוזה" שקברו את תאוותם, אך בעצם "מקציפים הייתם עם ה'" נותרו עדיין ברשעותם. (אגרא דכלה)

☆

ממרים הייתם עם ה' מיום דעתי אתכם, משה רבינו ברוב ענוותנותו תלה את קולר חטאם בצווארו, באמריו להם כי מה שהמרו את רצון הש"ת, הוא בגלל שאני הוא המנהיג "מיום דעתי אתכם". (עפרת חיים)

☆

הוא תהלתך והוא אלוהיך, הדבר היחיד בו הנך רשאי להתפאר ולהתהלל "הוא תהלתך" הרי זה בכך ש "הוא אלוהיך" שהש"ת הוא אלוהי ישראל, כמו"ש כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי. (דגל מחנה אפרים)

דבש התמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

ליעקב מטעם דאמריי והכהן הגדול מאחיו, גדלוהו משל אחיו ומחויבים לעשרו ע"כ, אך זה דוקא אי אמרינן דתחילתו באונס וסופו ברצון הוי רצון, דאז הוי מכירתו של עשו כמכירה ברצון, וא"כ כיון שקנה יעקב הבכורה ושיך לו הכהונה וא"כ צריך עשו לעשרו ושיך לו הכהונה, ובדין מגיע לנו ליהנות מטוב עוה"ז בהון ועושר, אבל אי אמריי דתחילתו באונס וסופו ברצון הוי אונס, הרי לא נקנה הבכורה ליעקב ולא שייכא לו הכהונה ושוב אין לנו ליהנות מעוה"ז רק כדי חייו, והנה במסי שבת מבואר שיש טענת מודעא לבניי שקבלת התורה היתה באונס, אך אי אמריי דתחילתו באונס וסופו ברצון הוי ברצון, א"כ שוב ליכא טענת מודעא דהרי לבסוף קבלו ברצון, וז"ש ושמרת את מצות ה"א ללכת בדרכיו וליראה אותו, דליכא טענת מודעא אף שתחילת קבלתה היתה באונס, כי ה"א מביאך אל ארץ טובה וגוי ארץ אשר לא במסכנותי תאכל בה לחם, כלומר שלא תהיה לך פת חריבה בצמצום, כי לא תחסר כל בה ותזכה להון ועושר אף יותר מכדי חיותו של אדם, ואם תימצי לומר הלא גזל הוא מחלקו של עשו הרי ע"כ לומר דמותר לנו ליהנות מדין גדלוהו משל אחיו שצריכים לעשרו, ואף שעשו מכר בכורתו באונס דאמריי דתחלה באונס וסופו ברצון הוי רצון, ותו ליכא טענת מודעא, ועל כן ושמרת את מצות ה' אלוקך ללכת בדרכיו וליראה אותו.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

שכתב בככור שור על מה שאמר הקב"ה לאברהם לך ופירש"י להנאתך ולטובתך, וקשה מה זו טובה הלא אחד היה אברהם ואוה"ע כולם רשעים, ועד עתה שהיה קבוע במקומו היה עולם נידון כמחצה על מחצה, דכל קבוע כמחצה על מחצה, וכשצוהו להיות נודד הוא מתבטל ברוב דעלמא ויהיה רע לו, לזה בישרו ואעשך לגוי גדול, ואחז"ל לגבי שרה כיון דרכים אתו מיניה כרכים דמיא, והכי נמי יצורפו כל דאתי מאברהם עד סוף העולם וכרכים דמי, אבל לא כן הגוים דרהמנא אפקרא לזרעם ואינם נחשבים עמהם, א"כ אברהם הוא הרוב בעולם ע"כ, וז"ש ברוך תהיה מכל העמים, ואע"פ שהם הרוב ואתם המעט, עכ"ז לא יהיו בטלין ברוב האומות, והטעם הוא לא יהיה כך עקר ועקרה שעתידין להעמיד דור ישרם יבורך בנים ובני בנים, וכיון דרכים אתו מינייהו כרכים דמי והלכך אינם בטלין ברוב האומות.

☆

ושמרת את מצות ה' אלוקיך ללכת בדרכיו וגוי. כי ה' אלוקיך מביאך אל ארץ טובה וגוי ארץ אשר לא במסכנותי תאכל בה לחם וגוי. ויש לפרש לפי מה שאחז"ל שיעקב ועשו חלקו בשני עולמות יעקב נטל עוה"ב ועשו נטל עוה"ז, וא"כ קשה איך מצאנו ידונו ורגלינו לעשות חיל ולאכול חלב הארץ והלא יאמרו אוה"ע גזל היא בידונו כי שידך כולו לעשו, ות"י בבגדי אהרן כי אף שעשו בחר בעוה"ז לחלקו, מ"מ צריך ליתן מחלקו

לא בצדקתך וביושר לבבך אתה בא לרשת את הארץ כי אם ברשעת הגוים האלה. ויובן עפ"י המדרש עה"פ ולישמעאל שמעתיד וגוי ואת בריתי אקים את יצחק, מכאן בן הנבירה למד מכן האמה, הנה ברכתו אותו זה ישמעאל ק"ו ואת בריתי אקים את יצחק, והקשה באגרא דכלה דלמה לנו ק"ו והרי איכא הכפחת הקב"ה ליצחק, ות"י כי בהכפחת השי"ת לאברהם על יצחק קאי רק כשילכו בחקות התורה, אבל לישמעאל שמעתיד אע"פ שאין בידו שום זכות, ומה יומשך חסד וטובה לזרע יצחק שאפ"י ח"ו כשלא יהי להם זכות יוושעו ע"י ק"ו מהצלחת ישמעאל וגדולתו, ובאחרית הימים האלה אם ח"ו זכות וצדקה אין לנו יש לנו טענה ותקוה להוושע ע"י כח הק"ו ע"כ, והנה ברש"י במסי סוטה כתב כי בכני ישראל ממהרין ליפרע בעוה"ז ומדקדקין אחריהם, וז"ש לא בצדקתך וביושר לבבך וגוי כי אע"פ שהיו דור באי הארץ כשרים מ"מ אפשר שיחול עליהם קטרוג כיון שישאל מדת הדין מדקדק אחריהם, כי אם ברשעת הגוים האלה, והרי אוה"ע מקבלים שפע אע"פ שרשעים הם, א"כ מגיע לנו בדין ק"ו, אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה, וז"ש ברוך תהיה מכל העמים, היינו שהברכות יגיעו לך מכה העמים שהם עומדים בגדולתן ושלותן, וא"כ מגיע גם לנו מכה ק"ו.

☆

ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה. יש לפרש עפ"י

וועד שבת מירון

שע"י קהל יטב לב ד'סאטמאר ב"ב
בראשות מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א

לבראת שבת לחובות

שמחים אנו להודיע בזה לציבור אנשי שלומינו קהל עדתינו הע"י

כי השבת המתאחדת במירון יצ"ו

נקבע בעזהשי"ת על

שב"ק פרשת נצבים הבעל"ט

לפני בוא יום הדין והנורא ראש השנה כשכל באי עולם יעברו לפניו ית"ש כבני מרו"ן

ובהיות שרבים וכן שלמים הפצים להשתתף יחד עם בני ביתם שיהיו

לכן למען התועלת והסדר של האכסניות על צד היותר טוב

לא ישכרו על ידינו את הדירות במירון למשפחות

אלא כל אחד ישכור לעצמו כרצונו הטוב

והחכם עיניו בראשו להזדרזו לשכור מבעוד מועד כי כמות הדירות מצומצמות

לטובת הציבור אפשר לקבל על ידינו רשימות של הדירות במירון

המעוניין יכול לפנות ולקבלו

אצל הר"ר אשר אנטשיל אילאוויטש הי"ו

בכבוד רב

וועד שבת מירון

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונגוה מפיקים

בשפתי צדיקים

כל המקום אשר תדרך כף רגלכם

הנוכחים ואמר מהו הרבותא שמשנה רבינו ע"ה אמר לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי הנה הרבי יושב כאן ומספר לנו זה כמה שעות סיפורים קדושים ואין אנו מרגישים כלל צורך לאכול או לשתות. נענה לו הרה"ק רבי אהרן הנך טוען משה רבינו ע"ה לא נתכוין להתפאר בזה שלא אכל ולא שתה, אדרבה צער רב נצטער משה על שכל אותם המאכלים והמשקאות שלא אכל ולא שתה באלו הימים אשר שהה בשמים, לא באו על תיקונם באשר לא העלה אותם לשורשם על ידי האכילה והמשך הרה"ק ואמר הטו אונכם ושמעו את אשר אספרה לכם. המגיד הק' רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב ז"ע הויד עצמו מאכלת גבינה פעם חלה ונפל למשכב, ונסע בנו הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ זי"ע אל הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זי"ע לחלות פני קדשו שיתפלל לרפואת אביו הק' נסיעה זו היתה שלא בידעת אביו כי דרכו של הרה"ק מזלאטשוב לא היתה שוה בשעתו עם הרה"ק מקאריץ, כשהגיע הרה"ק רבי מרדכי לקאריץ, ונכנס אל הקודש פנימה עוד בטרם שהושיט ידו לשלום פתח הרה"ק רבי פנחס ואמר יודע אני למה באת יען כי אבך חולה אמור נא לאבך שיקבל על עצמו לאכול גבינה ויתרפא, כי הגבינה באה בטענה למעלה כלפי אבך, שמוזמן שהפסיק לאכול גבינה אין בארץ מי שיתקן אותה, וען כל פסקו בשמים שאבך יהלה עד שיקבל על עצמו לאכול גבינה. קודם שנפרד ממנו רבי מרדכי, אמר לו הרה"ק מקאריץ, אמור לאבך כי מה שיש טינא בלב על שאינו רואה את תפילותי בשמים, טינת שוא היא כי לא רק הוא אינו רואה את תפילותי אלא אפילו המלאכים אינם רואים אותן, כי פלסתי לי דרך ישר להקב"ה... וידעתי שכאשר תאמר לו זאת לא יקבל דברי מידך, אזי אמרו לו בשמי דליכא מידי דלא רמיזא באורייתא שיפתח את הגמרא בסנהדרין דף מד עמ' א דאיתא שם ויעמוד פינחס ויפלל ותעצר המגיפה, ואמר ר' אלעזר ויתפלל לא נאמר אלא ויפלל מלמד שעשה פלילות עם קונו, והיינו שהתפילות של פנחס נעלמו מעין כל ולא נראו כי אם להקב"ה וזהו שעשה פלילות עם קונו בלבד. כשחזר הרה"ק רבי מרדכי אל אביו שאל אותו מיד היית בקאריץ אצל רבי פינחס, ותיכף הרגיע אותו לבל יירא, כי יודע הוא שהיה אצלו, ואך ביקש שייספר לו מה שאמר סיפר לו שאמר שסיבת המחלה היא מפני שאינו אוכל גבינה, אמר המגיד הק' טוב מקבל אני עלי לאכול גבינה, אח"כ שאל אותו שוב, ומה עוד אמר לך שח לו הדברים כהויתן שסיפר לו שהסיבה מה שאבא מקפיד עליו הוא מפני שאינו רואה את תפילותיו ואמר לעיין בגמרא... אני עלי לאכול גבינה, אח"כ שאל אותו שוב, ומה עוד אמר לך שח לו הדברים כהויתן שסיפר לו שהסיבה מה שאבא מקפיד עליו הוא מפני שאינו רואה את תפילותיו ואמר לעיין בגמרא... הפטיר הרה"ק רבי מיכלי לא ידעתי שהוא כבר הגיע למדרגה נעלית כזאת.

פעם אחת התאונו הבעש"ט הק' ז"ל מאוד, ושאלו אותו תלמידיו מה זה, וסיפר להם שהיה איש אחד שהיה לא טוב רה"ל, ואחרי מותו לא היה לו תיקון והקב"ה ריחם על נשמתו ויצא פסק שיתגלגל בצפרדע אחת, ויהיה מונח בבאר מים בארץ רחוקה, ואם יבוא בנו של האיש הזה למקום פלוני, וישתה מי באר הזאת ויברך ברכה על המים, או יהיה לאביו תיקון על זה, אבל זה הבן היה עני גדול ולא היה דרכו לנסוע למרחקים, לכן סיבב הקב"ה שיהיה משרת אצל עשיר אחד והעשיר נחלה וציוו לו הרופאים לנסוע למקום פלוני (ששם היה הבאר הנ"ל) לעשות שם רפואות, ונסע העשיר לשם, ולקח את המשרת (הוא בן האיש הנ"ל) עמו, פע"א הלך המשרת עם הבע"ב לשאוף אויר צה, ופתאום נצמא המשרת למים צמאון גדול עד כלות הנפש, וזה היה מחמת שהגיע למקום הבאר שנשמת אביו מונחת שם מגולגל בהצפרדע, וחיפש המשרת באר מים לשתות ומצא הבאר הנ"ל, והלך לשתות שם ומחמת גודל צמאונו שכח ושתה בלא ברכה, ועי"ז גם אז לא היה תיקון לנשמת אביו, ועי"ז התאונו הבעש"ט כל כך על הנשמה הנ"ל, שכל כך סיבב הקב"ה שיהיה לה תיקון, ולבסוף היה כמו שהיה, ומי יודע מה יהיה הסוף עם הנשמה הזאת, כן סיפר הבעש"ט הק' ז"ל, והנה איתא בספר תורת חיים: "לכם" ר"ת כ"די ל"טהרינו מיקליפתינו מ"טומאתינו, וז"ש הכתוב כאן "כל מקום אשר תדרך כף רגלכם בו ל"כ"ם יהיה" היינו שתדעו שבכל מקום שאתם באים מסתמא צריכים אתם לתקן בשם איזהו תיקון כ"די ל"טהר מיקליפה מ"טומאה, ונסבב כן משמים שתבואו למקום זה שצריכים אתם לתקן.

לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי

בנעוריו שאל פעם הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע את אביו זצוק"ל הרה"ק מהר"ד זי"ע משה רבינו מספר לבני ישראל בעלותי ההרה לקחת לוחות האבנים.. ואשב בדר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי, ולכאורה יפלא הדבר וכי זה הוא גדלותו ורוממותו שלחם לא אכל ומים לא שתה, הלא עצם הדבר שעלה למקום ודיבר פנים בפנים עם השי"ת, הוא פלא נשגב ביותר, והוא תפארתו ותשבחתו, השיב לו אביו מרן מהר"ד תא שמע ואספר לך סיפור מוזקנך הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע. רבי אהרן זצוק"ל נודע היה כבעל מספר גדול, יום אחד נתיישב אחר התפלה והחל לספר סיפורי צדיקים כשאנו עומדו סביבו לשמוע בשיח שרפי קודש עברו כמה שעות והוא עדיין יושב ומספר כבר עבר זמן אכילת פת שחרית וגם זמן ארוחת הצהרים וסביבו נשערה מאוד, ואין אחד מהם מרגיש רעבון וצורך לאכול, בתוך כך הרהיב אחד

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי היים

ב"ב

ארץ הקודש תובב"א

אלקא דמאיר עננו

לעשות רצון צדיק

אחינו בני ישראל שיחיו

בהעלותכם להשתטה ביומא דהילולא

על ציון המצויינת קודש הקדשים

של מרון רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע

זכרו ואל תשכחו !!!

ליטול חלק בהחזקת כולל לינו הקו והמעטירה

כולל "עצי היים"

ד"ס אטמאר

לצדקת רבי מאיר בעל הנס

המתנוסס לשם לתפארת ולתהילה בבני ברק יצ"ו

ובצל כנפיה יחסיון קרוב למאה אברכים ת"ח ומופלגים בתורה ויראה

העמלים בתורה מתוך הדחק על טהרת הקודש

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

פרפראות לחכמה

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים,
בכתור ופרה משוקדים

כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום, ואם בפרשתינו המדברת בזה שישראל עושין רצונו של מקום, כמו שכתוב והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי איך אמר הכתוב ונתתי מטר ארצכם בעתו, ופי' רש"י בשם הספרי בלילי שבתות הלא הוא כדצאה מרשות הקב"ה לרשותן של בני אדם. אמנם י"ל כי מה שכתוב והארץ נתן לבני האדם היינו רק בשאר ארצות שבזמן שעושין רצונו של מקום כל הארצות הם תחת יד ישראל ומשועבדים להם כדכתיב והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ, אבל ארץ ישראל עצמה דכתיב בה עיני ה' אלקיך בה וכתוב ונתתי משכני בתוכם לעולם היא תחת השי"ת עצמו והוא שאמר המדרש ונתתי מטר ארצכם בעתו דהיינו בלילי שבתות זהו הוא רק בארצכם ולא בשאר ארצות.

☆

ויענך וירעיבך ויאכילך את המן, אי' בילקוט הראובני ויאכילך את המן מכאן שמדליקין נרות בשבת ותמוה מהוא וראיתי בכת"י ישן בשם הגאון רשכבה"ג ר' אברהם ברודא וצ"ל עפ"י במפ' מדוע לא התפאר משה עצמו בבאר רק המן ות"י דשתי בכלל אכילה וא"כ כשא' משה את המן הבאר בכלל ואי' דאד"ר יש לו ת"י על אכילת עץ הדעת דרמנא א"ל לא תאכל ויש דעה דחה סחטה לו ענבים ושתי היין אבל לא אכל אמנם אם נאמר דשתי בכלל אכילה אין זה ת"י ואי' בגמ' טעם שנשים מדליקין נרות בשבת משום דהיא כבתה נרו של עולם לפיכך תדליק נרות בשבת ובוזה יובן המד' דקאמר ויאכילך את המן וק"ל מדוע לא התפאר בבאר וע"כ דשתי בכלל אכילה וא"כ אין לאד"ה"ד ת"י על עץ הדעת ושפיר נחשב גם השתי לחטא כנ"ל ובוזה כבתה נרו של עולם א"כ מוכח מכאן שמדליקין נרות בשבת כדי להאיר נרו של עולם ודפח"ת.

☆

המוליכך במדבר הגדול נחש שרף ועקרב וצימאון אשר אין מים המוציא לך מים מצור החלמיש. ולכאורה קשה מה דפתח בתרתי ומסיים בחדא, שהתחיל בשתי סכנות שהיו במדבר דהיינו נחשים וצימאון, ומסיים רק באחת ואמר המוציא לך מים שזו הצלה רק מצימאון ולא מנחשים ועקרבים, וי"ל עפ"י שאמרו חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ה ה"א) אם נשך ערווד לאדם או אם האדם בא תחילה למים יציל האדם והערווד ימות, ואם הערווד יבוא מתחילה למים ימות האדם, וכשנשך ערווד לר' חנינא בן דוסא בשעה שהיה עומד ומתפלל ברא לו הקב"ה מעין תחת כפות רגליו וניצול עי"ש, והשתא מבואר מאמה"כ המוליכך במדבר הגדול והנורא שהיה מקום נחש שרף ועקרב אך אם היה מצוי שם מים במדבר הלא היו יכולים לרוץ למים והיו ניצולים וי"ש המוציא לך מים מצור החלמיש ועי"ז אף אם נשך הנחש לאדם או היה רץ למים ומיד ניצול נמצא שזה שהיה מים זה היה מועיל לב' הסכנות דהיינו לצימאון ולהניצל מהנחש.

(מנחה בלולה)

ואהבך וברכך והרבך וכו' ברוך תהיה מכל העמים לא יהי בך עקר ועקרה. וי"ל עפ"י דאיתא בגמ' שלכך היתה רבקה עקרה כדי שלא יאמרו ברכותינו עשתה פירות שהדי לבן בידך אותה אחותינו את היי לאלפי רבבה, נמצא לפ"ז שאם הרשע מברך לאחד אז הנפך לקללה כדי שלא יאמר ברכותינו עשתה פירות, אמנם זה דווקא אם הקב"ה לא בירך את אותו תחילה, אבל אם הקב"ה בירך אותו מקודם או אע"פ שבירך אותו רשע אח"כ מ"מ לברכה נחשב, מפני שיאמרו שברכתו של הקב"ה פעל זאת, וי"ש ואהבך וברכך ר"ל שהקב"ה יתן לך ברכה, ואו אע"פ שברוך תהיה מכל העמים שהעמים יברכו אותך מ"מ לא יהיה בך עקר ועקרה כנ"ל שמשום ברכתו של לבן הרשע הי' רבקה עקרה. ובוזה יל"פ כוונת רש"י בפרשת בלק עה"פ לא תלך עמהם לא תאור את העם א"ל א"כ אברכם א"ל אינם זקוקים לברכתך כי ברוך הוא, והוא תמוה. אמנם לדברינו יובן שכונתו הי' שעי' ברכתו יגרום קללה כדי שלא יאמרו ברכתו גרמה ע"ז השיב לו הקב"ה דבישראל לא שייך כן "כי ברוך הוא" כבר מהקב"ה ולכן לא תוכל להזיק אותם בברכתך.

☆

או יאמר כי הנה אי אפשר לאומה בלא שיהי' בה עקר או עקרה כי בני במולא תלי' מילתא, אכן כשהקב"ה רוצה להיטיב עם אומה מהאומות, אז מומין העקרים להעקרות זה עם זה, כדי שלא יתבטלו ב' משפחות מפרי' ורבי', שאם יקח העקר אשה הגונה, והעקרה תקח גם איש הגון, נמצא מתבטלות ב' המשפחות ע"כ טוב שידמנו העקר עם העקרה, וזה באוה"ע, אבל בישראל הוא להיפך כי השי"ת מסיר מהם כל חולי ואף אם הוא והיא עקרים בתולדה מ"מ ע"ז זכותם משתנה המול, אי"כ לעולם טוב למעט בניסא שלא ינוכה הרבה מוכיחיהם, ע"כ הקב"ה מומין להעקר אשה שאינו עקרה ולעקרה איש שאינו עקר שלא יצטרכו לנס כפול, נמצא ברכותן של ישראל היפך מברכת האומות, וזה ברוך תהי' מכל העמים, ומה היא, לא יהי' בך עקר ועקרה מוזמנים יחד שזו ברכותן של או"ה, אבל אתה, לא יזדמנו לך, והטעם, כי והסיר ה' ממך כל חולי וסופן להתרפאות וא"כ טוב יותר שלא יזדמנו זה לזה, וכנ"ל.

☆

ונתתי מטר ארצכם וגו' ואספת דגנך ותירושך ויצהרך, ובמדרש מטר ארצכם ולא מטר שאר ארצות. יש לפרש כוונתו על פי מה שאמרו חז"ל ששאל טרונסורפוס הרשע את ר' עקיבא אם כדברייך שהקב"ה מכבד את השבת אל ישב בה רוחות אל יוריד גשמים, והשיב לו ר' עקיבא אם היה אחד דר בחצר הרי הוא מותר בכל החצר כולה אף כאן הקב"ה לפי שאין רשות אחרת עמו וכל העולם כולו שלו מותר, ויש לתמוה על זה שהדי אמרו ז"ל כתיב ולקחתי דגני בעתו וכתוב ואספת דגנך, לא קשיא כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום ושאו הארץ נתן לבני אדם

עניינים נפלאים, בסוגיות ובפסולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

דרשת והקרת

בענין ברכהמ"ז אי בהנאת גרונו או בהנאת מעיו תליא

ואכלת ושבעת וברכת וגו' (פרעקב)

האכילת מצה דעל פחות מכזית א"צ נט"ו ועל ד' הרוקח יסד הב"י (בא"ח סי' קנ"ח ס"ג) להלכה דהאוכל פחות מכזית לא צריך נטילת ידיים.

והמג"א (סי' ד) תמה ע"ד הב"י וכ' שנודמנה ד' הרוקח בלשון מוטעית כי הרי במצה גם בעינן כזית, וא"כ מה כתב דהנטילה לא הוי משום מצה מדהוי פחות מכזית ועכצ"ל דהרוקח כ' דפחות מכביצה לא בעיא נטילה, ואולי זה סברתו, וא"כ כל הדין המובא במג"א שפחות מכזית לא צריך נטילה טעות הוא, עכ"ד המג"א.

והחת"ס מיישבו בדרך נחמד עפ"י הנ"ל ומבאר דנטילת ידיים תליא בחיוב ברכהמ"ז וכשאינו מחוייב בברכת המזון אינו מחוייב בנטילת ידיים ומביא ראיות לזה, וא"כ לפי יסוד הנ"ל דמ"ע יוכל לקיים בהנאת גרונו וכן בכזית מצומצם, משא"כ חיובו של ברכהמ"ז דייקא בהנאת מעיים וא"כ בכזית מצומצם לא יתחייב עדיין ברכהמ"ז ולפי האמור לא יתחייב בנטילת ידיים, נמצא דיש אופן שיקיים מ"ע דמצה ולא יתחייב בברכהמ"ז וכן בנטילת ידיים, וא"כ מובן שפיר ד' הרוקח שהנט"ו שנטולק קודם הסעודה הוא משום טיבול שני של מרור ולא משום מצה, ודפח"ח.

והאפיקי"ם (ח"ב סי' א') ג"כ מביא ד' הפנים מאירות ומביא רא"י מוכרחת לא כשיטת הפנים מאירות אלא דגם בברכהמ"ז הוי ככל התורה כולה ובהנאת גרונו תליא ואפי' בכזית מצומצם מחוייב בברכהמ"ז ומה שבין החניכיים מצטרף, וראייתו מברכות (ט"ז) טעה ולא הזכיר של ראש חודש בתפילה מחזירין אותו, אבל אם טעה ולא הזכיר ראש חודש בכברהמ"ז אין מחזירין אותו משום דאי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל, ופריך בגמ' א"כ בשבת ויו"ט אם טעה ולא הזכיר דבעיא למיכל ה"נ דהדר א"ל אין וכו' עכ"ד הגמ'.

והנה לכאו' לענין קיום סעודת שבת ויו"ט די בכזית מצומצם ואפי' מה שבין החניכיים מצטרף דהוי כאכילה בכל התורה כולה דאהנאת גרונו תליא, משא"כ לענין ברכהמ"ז בעינן שיהי' לפי"ד הפנים מאירות בכזית בתוך מעיו ובמילוי הכרס, א"כ תקשי טובא אמאי מחזירין אותו בשבת ויו"ט אם שכח ולא הזכיר שבת ויו"ט בברהמ"ז ובגמ' מפורש טעמו משום דחיובא רמיא עלייהו למיכל (ולא כ"ח שאין חיוב) וקשה הרי לגבי סעודת שבת ויו"ט די לצאת ידי חובתו בכזית מצומצם ומה שבין החניכיים ג"כ מצטרף דהעיקר הנאת גרונו וככל התורה כולה, משא"כ לענין ברכהמ"ז בעי' כזית בתוך מעיו וא"כ משכחת לה שפיר שיקיים סעודת שבת ויו"ט ולא יתחייב בברהמ"ז וא"כ אמאי מחזירין אותו אלא עכ"ח דאידי ואידי חד שיעורא ומטיק דמסתברא דמדאורייתא שיעורא בהנאת גרונו תליא, וכמו כזית במ"ע ברכהמ"ז אמנם מדרבנן בהנאת גרונו תליא, וכמו כזית במ"ע וכל איסורין שבתורה שאפי' בכזית מצומצם ובין החניכיים ג"כ מצטרף לכזית, עיי"ש מה שהאריך בזה.

הנה באיסורי אכילה איכא פלוגתא, בחולין (ק) מאימתי מתחייב האוכל אי משעת הנאת גרונו או משעת הנאת מעיו, ואיכא ביניהם אם בלע ואח"כ פלטו מבית הבליעה למ"ד הנאת גרונו חייב ולמ"ד הנאת מעיו פטור.

והפנים מאירות (ח"ב סי' דף) מחדש דלענין ברכת המזון וכן לענין ברכה אחרונה חיובם תליא בהנאת מעיו אע"פ דלענין איסורי אכילה קי"ל דתליא בהנאת גרונו כמבואר סו"פ גיד הנשה דארי"י אבל חצי זית והקיא וחזר ואכלו חייב כיון דגרונו הרי נהנה בכזית, וכן פסק הרמב"ם (בפ"ד מאכלות אסורות ה"ג) מ"מ לענין ברכת המזון אם אכל חצי זית והקיא וחזר ואכל אותו חצי שבית שהקיא אינו חיי בברכהמ"ז.

ויסודו מד' הרא"ש (ברכות סי' י"ד) גבי דין דהטועם מן המאכל א"צ ברכה וכו' הרא"ש דברכה לא צריך כיון שאינו נהנה בתוך מעיו, וע"כ לא לפי' אכילה דברכת הנהנין מאכילה באיסורין, כיון שבאיסורין חייב בהנאת גרונו ובברכהמ"ז תליא בהנאת מעיו, וע"כ איצטרך לקרא ואכלת ושבעת וכו' ואין שביעה אלא במעיו ואם אכל והקיא כל היום אינו בא לכלל שביעה.

וכן בלבוש איתא (א"ח סי' תע"ה) שבאכילת מצה כיון דעיקר אכילתה לאכול לשבוע ולמלא כריסו כשהוא רעב א"כ יוצא אף בבליעה אפי' אם לא נהנה גרונו דקיום מצות עשה דמצה בהנאת מעיו תליא ולא בהנאת גרונו כמו בלא תעשה ופרט לאכילה ביוהכ"פ שכמה מן האחרונים חידשו שאז בענין דייקא הנאת גרונו ומעיו יחד, עיין באגלי טל (מלאכות טוח"ס סי' כ"ז סק"ס) אריכות בזה, עיי"ש.

והחת"ס בתשו' (א"ח סי' קכ"ז) מביא ד' הפנים מאירות ומבאר בתו"ד דעוד נפק"מ יהי' לגבי ברכת המזון לפי"ד הפנים מאירות אינו מחוייב בברכת המזון בכזית מצומצם כיון שנשאר בין החניכיים, אלא צריך שיכנס בתוך מעיו כזית שלם ודייקא אז יתחייב בברכהמ"ז כיון דבהנאת מעיו תליא.

והחתם סופר הקשה לפי"ז אהא דפרכי' בירושלמי בקידושין אמאי לא אכלו ישראל מצה במדבר מחמת איסור הרי תיתי מצוות עשה דמצה וידחה לא תעשה דחדש, ולכאו' אי נימא דאיסורין בהנאת גרונו תליא ומצוות עשה בהנאת מעיים תליא, א"כ לא קשה ולא מיד, דעי' שיאכל המצה דחדש וכשיגיע לגרונו הרי כבר עובר על איסור חדש, משא"כ על מצוות מצוה אינו מקיים אלא כשיבלע במעיו א"כ לא הוי בעידנא ומאי מקשי' דייתי עשה דמצוה וידחה ל"ת דחדשו אלא ע"כ דאפי' ומצוות עשה נמי בתר גרונו אזלי', אבל לענין ברכת המזון בעי' כזית במעיו ולא מצטרף מה שנשאר לו בין החניכיים, נמצא שהאוכל כזית מצה מצומצם ונשאר לו בין החניכיים כבר יוצא ידי מצוות עשה דמצה, ולחייבו ברכת המזון הוא עדיין לא הגיע, ולכאו' דבריו לא כהבלש המבואר לעיל.

ועפ"י מיישב ד' הרוקח התמוהין שכ' שבלייל פסח בעי' נטילת ידיים ומברכין מפני טיבול שני של מרור ולא מטעם

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

הל' ברכות (יג)

גערך ונסדר ע"י הרב יהואל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

ציר שבא להכשיר האוכל דינו כאוכל ומצטרף לשיעור כזית, (מ"א שם סק"א, ובמשנ"ב שם) מרק [זוף] עם ירקות או שאר מאכלים - אינו מברך לאחריהם אא"כ אכל שיעור רביעית מהמרק או שיעור כזית מהמאכלים, ואינם מצטרפים לשיעור (ובמשנ"ב בשם הח"א מסתפק ברוטב שהוא כברכת הפרי אי דינו כאוכל ונשאר בצ"ע).

הגדרת אוכל ומשקה

גדר משקה היא - כל שדרך בני אדם לגמוע ולבלוע בבת אחת בלי היפוך הלשון כלל זהו דרך שתיה, וכל שאין הדרך לבלוע בבת אחת אלא שצריך להפוך מעט בלשון עד שיגיע לבית הבלעיה זהו דרך אכילה (שועה"ר סי' קנ"ח ס"ח בגדרי משקין לגבי נט"ו).

ולכן מאכל שנימוח או נתרסק כל כך עד שראוי לשתיה יצא מתורת אוכל ושיעורו רביעית, ומשקה שנקרש עד שראוי לאכילה (כגון גלידה איז קרים וכדו') יצא מתורת משקה ושיעורו בכזית (שועה"ר סבה"נ פ"ח).

ויגורט, לבן - כשאוכלו בצורת אכילה ולא ניערו הרי הוא בגדר מאכל ושיעורו בכזית, וכשמערבבים או מנערים אותו עד שנעשה נוזל דינו כמשקה (קובץ מבית לוי ט"ו בשם בעל שבה"ל שליט"א).

מרק [זוף] - דינו כמשקה (ראה"כ שליט"א וכסברת השועה"ר דכיון דנבלע מיד בלא לעיסה הרי הוא כמשקה, ומרק עבה שא"א לבלוע מיד דינו כאוכל), ואפ"ל אם אוכל המרק בכף דינו כמשקה (ל"כ בס' ברכת הבית (שם סק"ג) לגבי דין הרוטב).

טשקלאד, ממתקים, איז קרים [גלידה] - שבתחילת האכילה הם קרושים ובסוף האכילה הם כשתיה שנימוחים בפה ובלועים אותם בדרך שתיה, דינם כאוכל ושיעורם בכזית (ש"ת מנח"י ח"ב סי' ק"י ומצד ג' טעמים לחייבו בכזית א) דמביא שי' פ"ח (בספרו מים חיים סי' ז') דהמוצץ פירות מברך עליו כברכת הפרי ושיעורו בכזית ב) דיש פוסקים דגם בשתיה השיעור בכזית ג) דדילמא כזית שנימוח נעשה רביעית).

המוצץ פרי - אם מכניס הפרי לתוך פיו ומוצץ דרך לעיסה דינו כאוכל [ומברך כברכת הפרי, ושיעורו בכזית], ואם מוצץ בדרך שתיה ואינו לועסו בפיו דינו כשתיה, (בפ"ח הל' כתב דהמוצץ דינו כשתיה ובכה"ח בשם הבן איש חי מחלק כ"ל ומובא בשבה"ל ח"א סי' ר"ה).

שיעור השתיה כדי לחייבו בברכה אחרונה

השתיה פחות מרביעית בין מיין ובין משאר משקין מברך בתחילה ברכה הראויה לאותו המין ולאחריו אינו מברך כלל, (ש"ע סי' ר"י ס"א, דחיוב ברכה אחרונה למשקין היא רביעית, ורביעית היינו רביעית הלוג, והטעם דשיעורם רביעית הוא כמו איסורים דשיעור שתיית משקים רביעית).

ושיעור רביעית - מנהג העולם שהיא 86 סמ"ק, [בגימטריא "כוס"] שהיא כשליש מכמות של כוס רגילה [כוס ששותים בה קאווע] וכחצי מכוס חד פעמי.

הרוצה לשתות מעט ממשקין זהר שלא ישתה אלא פחות מכזית או שישתה שיעור רביעית. [ש"ע שם, והטעם בזה דנחלקו הראשונים בשיעור ברכה אחרונה בשתיה ד"א דהשיעור היא בכזית ו"א דהשיעור בכביצה ו"א רביעית, ובכדי להסתלק מהספק טוב לזהר לשתות פחות מכזית או רביעית].

ולכן בכוס הבדלה או של ברכת המזון וכדו' צריך המברך לשתות מהיין רביעית שלם כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה, דאף דמצד הדין די שישתה בכוס של ברכה שיעור של רוב רביעית כמבואר, בזה ישתה רביעית משום דרוב רביעית איכא ספק ברכה, אבל בקידוש שלפני הסעודה דממילא אינו מברך לאחריה דברכת המזון פוטרנו די בשתיית רוב רביעית.

צירוף מיני משקים

כל המשקים מצטרפים לרביעית ומברך לאחריהם ברכתם הראויה.

יין ושאר משקים [דהיינו חצי רביעית יין וחצי רביעית משקים] - ספק היא אי מצטרפים לבורא נפשות דשמא צריך לברך על היין ברכתו הראויה [מעין שלש דשמא שיעורו בכזית כ"ל], לכן נכון שלא לשתות בענין כזה, (שעה"צ שם סק"ד, ובשתה יין פחות מרביעית ורביעית משאר משקין נסתפק בשעה"צ (סי' ר"ח סק"ע) אי יברך בורא נפשות על המשקין, דכיון דין פוטר כל מיני משקין מברכה א"כ אפשר דהכי נמי יפטור היין, ואף דבזה אינו מברך על היין אולם מכיון דיש דיעות הסוברים דאף בפחות מרביעית נתחייב בברכה על היין ולשיתם לא יוכל לברך בורא נפשות א"כ משום שאין אנו יודעים לברר ההלכה א"א לחייבו בברכה).

צירוף אוכלים ומשקים

אוכלים ומשקים אינם מצטרפים לשיעור [דאוכל שיעורו בכזית ומשקים שיעורו רביעית], ולפיכך אכל פחות משיעור כזית ושתה פחות משיעור רביעית אינו מברך לאחריהם ואפ"ל אם שניהם ברכתם בורא נפשות (והטעם כתב בס' ברכת הבית (שער ט"ז סק"ב) כיון דפעולת האכילה הוא לשובע ופעולת השתיה היא לצמוא וכן שאין פעולתם שוה אינם מצטרפים).

לעילוי נשמת

האה"ה מרת אסתר ג"ה יקותיאל יצחק ע"ה

ת. ג. צ. ב. ה.

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

כ"ק מרן רבינו **יואל** בן מרן הגה"ק רבי חנני' יו"ט ליפא זי"ע **טייטלבוים**
יומא דהילולא כ"ו אב (תשל"ט)

מיום עמוד רבינו הק' על דעתו ועד יום זיכואו בתרייתא דיליה, כאשר בחד קטירא איתקטיר לחיי עלמין ית, לא הסיח דעתו הק' אף לרגע כמימרא ממצבו של עם ה' היושב בציון על אדמת קודש.

ששה פעמים נסע רביה"ק לבקר בארץ ישראל, בראשונה בהיותו עוד רב בעיר קרא'י ביקר בארה"ק בקיץ תרצ"ב, ואח"כ שהה רבינו בירושלים יותר משנה שלימה לאחר המלחמה בשנת תש"ו, ועוד ארבעה פעמים כשכבר הי' גר באמריקא בשנות תשי"ב, תשי"ו, תשי"ט, וביקורו האחרונה תשכ"ה, כל ביקור לעצמו הביא קירבה והערצה מן הישוב הישן שבארץ ישראל אל רביה"ק זי"ע, ורבינו השאיר רישומא קדישא כבודל קדושתו על כל דרי ארעא קדישא, והשפעתו הגיעה עד למרחוק בכל קצוות ארץ ישראל ומקום שהי' קובץ יהודים החרדים לה' ולתורתו.

על כן אמרנו וענינו דבר בעתו מה טוב לרגל יומא דהילולא קדישא של מרן רבינו הקדוש זי"ע מרא דארעא דישראל, להביא צדור עובדין טבין וסיפורים מופלאים על אחבתו וחבתו של רבינו זי"ע לארץ הקודש, אשר כל ימי חלדו הי' קשור אליה בעבותות אהבה שא"א לתאר בהרטע עלי גליון.

מורשת אבות

ואף גם מבצבץ ועולה ומספריו הק' את גודל חיבתו והשתוקקותו אליה, וכך כותב רביה"ק בספרו ויואל משה (מאמר ישוב א"י סי' ק"ב עמ' שיח) וז"ל: מרן הישמח משה זלה"ה שבכ"מ בספריו מחשיב מאוד ישיבת א"י, וכשרצה חתנו הק' הארי' דבי עילאה זצלה"ה ליסע לאר"י כתב לו מכתב בתוקף שלא יסע, וכתב שם על הנסיעה לא"י באמת מי לא ידע מגודל ערכה של מצוה זו ובוודאי גם אני חשקה נפשי לדבר זה, אך כבר אמרו חכמ"ל היו מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה וכו'. (המכתב נדפסה בישימה משה הנדמ"ח בליקוטים).

מידה זו קיבל רבינו מאבותיו ורבותינו הק' עצי התמרים זי"ע אשר היו מקושרים מאוד לארה"ק וכל ימי חייהם התאוו לראותה ולחון את עפרה, געגועם וכיסופם עלתה על כל גדותיהם והתבטאה בכל עת מצוא כאשר התקשרו בקשר עליון דאורייתא אל הארץ הזאת.

ועל הכל גלוי וידוע המיית נפשו וכליון עיניו הק' לעת הגאולה ובנין בית הבחירה, אשר היתה חזון בלתי נפרץ אצל שאר צדיקי עולם, עד כדי כך שקדושי עליון בדרו העידו עליו שהוא ניצוץ נשמת ירימיהו הנביא ומפני שהוא בעצמו ראה במו עיניו את חורבן בית המקדש לכן ציפה במידה מיוחדת כזו לבנינה ושכלולה, וכל ימיו אשר חיה לא הירפה רגע כמימרא מלהחיש קץ הגאולה בתפילותיו, עד אשר לפני הסתלקותו מעלמא הדין הבטיח שבעולותו השמימה ירעיש עולמות ולא יכנס בגו עדן גינתא עד כי יבוא שילה.

אבותיו ואבות אבותיו עסקו כולם במעות א"י, לחזק את הישוב הישן מיהודים חשובים היושבים על התורה ועל העבודה בחצרות ה' בתוככי ירושלים, הי' בזה חליפות מכתבים ממרן הגה"ק הקדושת יו"ט זי"ע ואחריו ממרן הגה"ק העצי חיים זי"ע, שכתבו להרה"ק רבי דוד צבי שלמה בידערמאן זצ"ל אדמו"ר מלעלוב י-ם, בנוגע המעות שנשלחו מחצר בית סיגעט, גם הגה"ק הייטב לב זי"ע הגה"ק רבי אלעזר ניסן זי"ע, וכן הגה"ק הישמח משה זי"ע עסקו בשליחת ואסיפת מעות לעניי ארץ ישראל.

מראשית כזאת הודעת הלא הוא אבי השושילתא קדישתא רביה"ק מרן בעל הישמח משה זי"ע אשר כידוע ומפורסם דאגתם של עניי ארץ ישראל הי' בראש מעייניו, רבות פעל בכינון קופות הצדקה שנועדו לחזק את יקרי קרתא דשופרא, ובכך הרגיש בנפשו מקושר לארה"ק.

ירושת"ו, דבעת נסעו לחו"ל כשד"ר לעניי אר"י השתהה בעיר סיגעט אצל מרן הקדושת יו"ט ז"ע שהיה ידוע בגודל חיבתו לעניי א"י, ובביתו של הקדו"ט קראו אותו בלשון חיבה "דער ארץ ישראל איד".

ואשר על כן הוציא חרב מתערה להגן על קדושת הארץ כאשר באו פריצים וחיללוה עת החלו לצוץ קבוצות קטנות של הכופרים בה' ובתורתו ששמו לעצמם מטרה לפרוק מעליהם עול תורה ומצוות, וכדי לצוד ברשתם נפשות תמימות מישראל כינו ואימצו לעצמם את השם 'חובבי ציון', והתחילו לעשות פעלים להעלות יהודים תמימים מארצות הגולה לארה"ק, ומרן הקדושת יו"ט אזר כגבור חלציו, קיבץ אסיפות רבנים ומנהיגי האומה ונעמד בראש מערכות אלוקים חיים להפר עצתם ולקלקל מחשבתם הרעה, וגילה קבל עולם ומלואו פרצופם האמיתית ודרכיהם הנלוזות ובכך מנע בעדם לסחוף אחריהם תמימי לבב.

והנה כי כן המשיך בגאון ובעוז בנו אחריו רביה"ק מרן בעל עצי חיים ז"ע אשר בימיו הקצרים עלי אדמות קיבץ וריבץ והירבה פעלים כבירים לטובת תושבי ארה"ק, ולטיבה זו מסר נפשו ומאודו למען קופת רבי מאיר בעל הנס לכוננה ולהעמידה על מכונה והיכלה, ואף גם ייסד בעצמו כולל בארה"ק כדי לתמוך ולעמוד כעזר וסיוע לעניי ארץ ישראל.

וכן נולד רבינו מושרש עם תשוקה לא"י מה שהיתה לו בירושה מאבות אבותיו אשר כל ימי חייהם דאגו למען ארץ אשר עיני ה' בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

ישיב ל' צריו ו' כפר א' דמתו

עוד מימי נעוריו הובלטה במידה מיוחדת עגוגיעו וכיסופיו של רבינו לארה"ק, והיו כל ענייני ארץ ישראל חקוקים על לוח לבו, ומגודל האהבה היה נלחם מלחמת ה' נגד המלעיבים אותה ומחללים את קדושתה ומטמאים את הארץ, וכל ימיו פעל פעולות נמרצות לחזק את יראי ה' היושבים בארץ החיים ומתנהגים שם בקדושה וטהרה מתוך דחקות ועוני, ואי אפשר לתאר בחרט על גליון את רוב פעולותיו למען יושבי ארה"ק אשר פעל למענם במסירות נפש.

על הפלגת אהבת ארץ ישראל שהיה בלב רבינו מילדותו, העיד עוד אביו מרן הקדושת יו"ט ז"ל כאשר סיפר ש"ב של רבינו ז"ל הרה"צ הישיש ר' יואל אשכנזי ז"ל מטבריא, שזכר מילדותו, כי טרם שנסע אביו הרה"צ ר' ברוך אשכנזי ז"ל (בנו של הרה"צ רבי יואל זצ"ל אב"ד זלאטשוב ובעמ"ס מהר"י אשכנזי, חותנו של מרן הקדושת יו"ט ז"ע) לארץ הקודש לחונן את עפרה ולהשתקע שם, נסע יחד עם אביו ז"ל לעיר סיגעט לדודם מרן הקדושת יו"ט ז"ל להתברך מפי צדיק בברכת פרידה, ומרן הקדו"ט ז"ל כיבדם

וכן בקודש חזינו אצל רביה"ק מרן בעל הייטב לב זי"ע אשר נכספה וגם כלתה נפשו לחצרות ה' בארה"ק, וכל ימיו דיבר בקדשו מקדושת הארץ וגודל סגולתה כפי שנראה בעליל בספריו הק', ובפרט בספה"ק ייטב לב עה"ת ריש פר' לך שם נרגש ביותר גודל חיבתו ורגשותיו לארעא קדישא, עד שמחדש כי בארה"ק הנהגתו של הקב"ה הוא בהתגלות ממש בבחינת אל הארץ אשר 'אראך'.

כל אלו שזכו להסתופף בצל קדשו וליהנות מזיו תורתו ידעו להעיד ולתאר גודל ציפיתו לאר"י שגעשה בליבו הטהור עד אין קץ, והי' מרגלא בפי החסידים הזקנים שלא בכדי זכה מרן הייטב לב שחותנו הרה"ק מטאלטשווא זצ"ל בחר בו והעניק לו בצוואתו בתורת ירושה את בית דירתו בעיה"ק צפת תובב"א, כי לא נעלם מעיניו גודל התקשרות חתנו הק' לפיסת אדמת קודש.

גם רבינו מביא בספרו הק' (שם עמ' שיג) על חיבוב הארץ של ק"ז מרן הייטב לב זי"ע, וז"ל: ...הנה הדפיס בעצמו מה שאייע לו אצל ק"ז הייטב לב זלה"ה ונודע אשר ק"ז זלה"ה הי' חובב הארץ מאוד מאוד וכ"ק חמיו הגה"ק האבדק"ק טאלטשווא זצ"ל הי' אח"כ אבד"ק צפת נסע לא"י בעצתו, גם הוא ז"ל הי' בדעתו ליסע אלא שאמר אח"כ שרואה שצריכים לו במדינתו וא"א לו לנסוע. עיי"ש

וכך הונחל והושרש גודל חין ערכת וחיבת הארץ לממשיך הושוילתא קדישתא הלא הוא רביה"ק מרן בעל הקדושת יו"ט זי"ע שאהבתו לארה"ק פרצה כל מיצר וגבול, הרבה שלוחי דרבנן שנדדו מגבולות הארץ למדינות הים כדי להביא מזון וצידה להשביע כל נפש שוקקה ורעבה יושבי ארה"ק, נתקבלו אצלו בחיבה יתירה ומופלגת וכיבדם ביותרת הכבוד ועמד לימינם שיצליחו במשימתם, ושיגר מכתבי בקשה לכל הסרים למשמעתו לקבלם בעין יפה ולתומכם ברח נדיבה, וכן ידוע שבכל אמרותיו הק' בהגיעו לענין גאולת הארץ נפשו יצאה בדברו בהשתוקקות עצומה, וידוע שכבר גמר אומר בליבו בסוף ימיו להעתיק מושבו בארה"ק אלא מן השמים לא איסתיעא מילתא.

עד כדי כך גדלה אהבתו לארה"ק אשר אף גם כל חפץ שהובא אליו מארץ ישראל היתה אצלו יקרה מפנינים ומפז, וכמו שמעיד עליו בנו רביה"ק זי"ע בתשובות דברי יואל כי כל חפץ מארץ ישראל זכתה אצלו לחביבות יתירה, וכמו שידוע קיבל מרבו הקדוש מרן הדב"ח מצאנז זי"ע בעקטישע אשר נתפרה מביד שהובא מארה"ק, ושמר עליה כעל בבת עינו, מרן רביה"ק בעצמו הי' רגיל לספר לפעמים מגודל אהבתו דמר אביו לארה"ק, ובתוך דבריו סיפר פעם, שאביו מרן הקדושת יו"ט זי"ע חיבב כל בגד שהובא מא"י או חפצים אחרים (פרט לאתרוגי א"י שלא רצה לקחת משום האיסור להוציא פירות א"י לחו"ל, כדמבאר רבינו בשו"ת ד"י יו"ד סימן צ"ז).

מענין גודל אהבתו של מרן הקדושת יו"ט זי"ע לארה"ק סיפר הרה"ח הישיש ר' יוסף ברדאש ז"ל מעיה"ק

בס' חבת ירושלים בהקדמת המו"ל כותב בין השאר סיבת הדבר שהביאתו להדפיס ספר זה, וז"ל: כי עלה בלבי השתוקקות לעסוק באיזה דבר מצוה, וגם לקבוע דירתי בעיה"ק, ושאלתי בעצת כ"ק אדמו"ר מו"ה הגה"ק מו"ה יואל ט"ב (זיע"א) אב"ד קראלי, והוא מסר לי את הספה"ק הזה להדפיסו, כי הוא תועלת גדול, ומקיימים בזה מצות שאלו שלום ירושלים, עכ"ל. (בספר המ"ל מתאר כל המקומות הקדושים וקברי הקדמונים בארה"ק, נדפס בסאטמאר שנת תרצ"א)

מי יתו... אעופה ואשכונה...

על עוצם אהבת קדושת ארה"ק שהיתה קשורה לרביה"ק, ועד כמה היה רצונו עז להתיישב בה, נוכל לראות ביותר ממכתבו המופלא שהשיב להעדה החרדית בירושלים ת"ו בשנת תרצ"ג, לאחר שכבר הגיעה לידו הכתב רבנות שהתמנה לרב ואב"ד העדה החרדית, וכתב להם אז תשובה מאהבה ומענה ארוכה על בקשתם הנ"ל.

והימים ימי ביקורי של רבינו בארה"ק, לאחר פטירתו של הגה"ק מהר"ח זאנענפעלד זצ"ל וחכמי ירושלים בראותם בו כליל השלימות והמעלות של מנהיג ישראל הראוי לכהן פאר בעיר רבתי עם, הזדרזו לבצע את הדבר והתאספו כמ"פ לדון על נידון זה כדי שיסכימו כולם בזה, והחליטו לאסוף חתימות מחכמי ויקירי קרתא דשופריא, ונתמנו ע"ז ועד מהרבנים החשובים ה"ה הגה"צ המקובל ר' אשר זעליג מרגליות זצ"ל הגה"צ ר' ישראל יצחק רייזמאן זצ"ל, הגה"ח ר' יוסף האפמאן זצ"ל, הרה"ח ר' יוסף חיים שינבערגער, וחתנו הרה"ח ר' שמואל דייטש, הרה"ח ר'

שלום ליבערמאן, הרה"ח ר' יעקב אייזנבאך, שקיבצו כמה מאות חתימות מיראים ושלמים, יקירי ירושלים ת"ו, ובעיקר עמדו לימינם קהילות החסידים והקנאים שבירושלים שתלו תקוותם שרבינו בא יבא ברינה לכהן כרב דמתא, וע"ז יתרומם קרן התורה והיהדות בעיה"ק ירושלים ת"ו.

לאחר הימים טובים של שנת תרצ"ג הגיע לרבינו כתב קאנסוס ונזר הרבנות, שהיה מעשי ידי אומן פיתוחי חותם בנוטריקון שמו של רבינו, שמקבלים עליהם מרותו של רבינו, וגדולי הצדיקים שבח"ל הגה"ק ממנוקאטש זצ"ל והגה"ק מקאלאשיץ זצ"ל שלחו מכתבי עידוד וחיזוק

ביותרת הכבוד, וגם רבינו ז"ל שהיה אז בחור כבן י"ד שנה היה שם באותו מעמד, וכשנתנו להם מידי דמיון לאכול נענה הקדושת יו"ט ואמר להאורח הילד יואל אשכנזי שיאכל עם רבינו ז"ל מקערה אחת, ואמר: אתה שמך יואל והוא ג"כ שמו יואל, ואתה נוסע לאר"י ובני יואל הרי הוא אוהב את ארץ ישראל, על כן מן הראוי שתאכלו יחד בקערה אחת (ובל"ק: די הייסט יואל, און ער הייסט יואל, די פארסט קיין ארץ ישראל, און מיין יואליש האט ליב ארץ ישראל" דעריבער עסט פון איין שיסל).

וברבות הימים כאשר היה משכן קדשו של רבינו בארה"ב בא פעם אחת ר' יואל אשכנזי ז"ל לבקר את רבינו, וכאשר נכנס לבית רבינו אמר בהתנצלות כי היות שאין לו לרבינו טבלא על כותלי ביתו שגר שם על כן היה קשה לו למצוא את ביתו, ענה לו רבינו בדרך צחות: היה לכם לשאול איה משכנו של ה"שונא ציון" הידוע, ואזי היו כולם

מראים לכבודו את מקום דירתי, ועל זה הזכיר לו הרי"י אשכנזי את דברי אביו הקדושת יו"ט הנ"ל שהוא אוהב ארץ ישראל, ורבינו ז"ל אישר את העובדא.

ידועה היא אמרתו שאמר רבינו פעם דמרוז שמו בפסוק בפר' האזינו (שכידוע מספה"ק ששמותם של בני ישראל מרומזים בשירת האזינו) מרומז שמו ביחד עם א"י, בפסוק 'ישיב ל'צרי ו'כפר א'דמתו, ואדמתו היינו ארץ ישראל, וממילא מרומז שמו הקדוש יחד עם ארץ הקודש, וכמ"פ בעת שהיה רבינו עולה לתורה בפר' האזינו והקריאה בשישי מסתיימת בפסוק זה, הרנינו וגו' ונקם ישיב לצרי וכפר אדמתו עמו, התבטא רבינו ואמר: בפסוק זה מרומז שמי

וא"י גם יחד, ישיב לצרי מרומז המלחמה נגד רשעי ישראל, וכפר אדמתו עמו, מרומז בזה דארץ הקדושה אינה מקפדת עלי ח"ו על עמדתו איתן נגד פעולות הנעשים על אדמתה.

ורמז נאה הוסיף על זה הגאון האדיר בעל מנחת יצחק גאב"ד ירושלים זצ"ל שדבר זה מרומז בגמ' (כתובות כתובות עה). עה"פ ולציון יאמר איש ואיש יולד בה, ודרשי' אחד הנולד בה ואחד המצפה לראותה, ור"ת של הפסוק ל'ציון י'אמר א'יש ו'איש הוא שמו הק' של רבינו המצפה לראותה, ונרמז שמו בקדושת ארץ ישראל, (נדפס בספרו מנחת יצחק עה"ת פר' וישב).

עינו וליבו שם כל הימים

כמושך זמן הקיץ של שנת תשי"ח היה נאסר ע"י הרופאים מלחרבות כדיבור עקב הרפואות השונות, ובאותו פרק זמן היה מוע"ה את כל שיהותיו על הנייר, ובאחד מזה"י דאז כתב אודות שנתוכח עם אחד מהראשי ישיבות בארה"ב בענין ארץ ישראל, וכתב כזה"ל: "אמרתי לו שאני יש לי אינטערעסע יוהר על אר"י מכולכם, מי מלכד שאני מקושר שם עם כמה אלפים מישראל בנוף ובמזון, אני שוקע לשם אלפים אין מספר בכנינים ות"ת ועוד כמה ענינים, והנני בע"ה גדול עבור זה, ואיך יוכל לחשוך אותי מי קל בעיני המצב של א"י, אך הדרך לילך עם אלה הרשעים הוא רע ומר מאוד שא"א לעבור על זה בשום אופן".

שלום ליבערמאן, הרה"ח ר' יעקב אייזנבאך, שקיבצו כמה מאות חתימות מיראים ושלמים, יקירי ירושלים ת"ו, ובעיקר עמדו לימינם קהילות החסידים והקנאים שבירושלים שתלו תקוותם שרבינו בא יבא ברינה לכהן כרב דמתא, וע"ז יתרומם קרן התורה והיהדות בעיה"ק ירושלים ת"ו.

ישראל הבאה בב"א עכלה"ק, ואז נסע רבינו והתיישב בעיה"ק ירושלים ת"ו, ודר שמה שנה תמימה הוא שנת תש"ו לפ"ק, ואז נתקיים מה שרמז רבינו במכתב קודש הנ"ל: "אולי ימים ידברו וגו' אשים לדרך פעמי, לעבור נהרות וימים, לאוירא דארעא קדישא המחכים חכמים".

לעדת החסידים בירושלים שיצליחו במשימתם להביא את רבינו זצ"ל לארץ הצבי.
רביה"ק ז"ע ענה אז לאנשי ירושלים מכתב עוז חביון אשר ערך בכת"י בנעימים ובחרוזים נאים, ושם מעלה בגעגועים את ימי שהותו בארה"ק, ומסביר להם בטוט"ד

ב"ה.

אל מקום המקדש מרום הרים אלי עולים, שמה יתגברו אוהבי תורה ויראה בני אלים, המה הגבורים, גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברים, על פהרת הקודש להיות מהורים, אחי ורעי ידידי נפשי אשר על לוח לבי קשורים, ה"ה מופלגי תורה ויראה בקודש מאדירים, יקירי וחשובי ירושלים משופריא דקרתא המהוללים כפי ישרים, שורשם אמונה, וענפיהם תבונה, להנצל משפתי זרה אשר נופת תמופנה, ולנאפע נמעי נאמנה, בתוך אהליהם וצאצאיהם אחריהם, עם כל ישראל אחיהם, שמם נאה להם עדת היהדות החרדית, ה' ינהלם על מי מנוחות ולא ככבודות, קרנם ירום ככבוד ותפארה, ויזכו לנדולה תורה, הצלחה יתירה, עד ביאת גואל צדק במהרה.

אחדשה"ט באה"ר, הגיעני כתב „נזר הרבנות“, עם מכתביכם הראשונות והאחרונות, ואתכם הסליחה על אשר לא השבתי על אתר כראוי לכבודכם, והוא מסריבות מירדות שונות אשר הקיפוני סבבני ומצורף לזה המכובה שיש בהענין ואתם בקשתם החלטה ברורה, ולהחיש ביאתי במהרה, ואנכי לא ידעתי הדרך האמיתי, ואחרי העיון לא התבוננתי, את הדרך אשר אלך בה לחפץ צור ישועתי, ואיזה מקום מנוחת, לרצון מניני ומסחי, וגם עתה אשר הגה באתי, להשיב מפני הכבוד אבל היכול אוכל דבר מאומה, והיא הרוקה מכני לאמור אחכמה, התולה ארץ על בלימה, הוא יורנו ויראנו דבר מה.

הנהגה בראשונה אביע לכם תודה ותשואת הן על אשר שמתם לב לה' ולתורתו, על הדרך הישן שהורישו לנו אבותינו ורבותינו הקדושים נ"ע להדבק באמונתו, ונתכבדתי בעיניכם להביאני לרעות ביעקב עמו ובישראל נחלתו, קהל היהדות החרדית ועדתו, בעיר ה' ובחצרתו, וכשאני לעצמי מה אני בעיר רבתי עם כמשמעו וכמדורשו, ומה כחי בעבודה קשה שבמקדש, הוא המקום המקודש, כנודע אשר זה לעומת זה שלפי ערך גודל הקדושה, גם הסמ"א מתגברת במדה נדושה"א מכלל דבעי דרישה, לעמוד על המשמר לעבוד ולמשא, בעבודה תמה לפני מלך אל רם ונשא, הן אמת כי עוצם תשוקת ארה"ק בלבי קשורה, ולא אוכל לשכוח מתיקות האורה, אשר זכיתי למעט קצת מעט מזער בימים מועטים בתוככי ירושלים העירה, וזה הרבה שנים אשר נפשי איוחה לישׁיבתה, ועכשיו ביותב מעת אשר זכיתי לראותה, ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, אשר בלב נפש צמאה ורעבה, למנחת יהודה וירושלים העריבה, ומי יתן לי אבר כיונה, אעופה ואישרונה, בעיר הקודש מקום השכינה, אבל מה אעשה כי עדיין אין בפי מענה, להחליט תשובה ברורה ונכונה, כי מלבד גודל קושי הפרידה כפרידת צפון מן הבשר מאנשי ארץ מולדתי, אשר אתם עמם נתגדלתי, והתלמידים החביבים שמכולתי בית מדרשי, אשר נפשם קשורה בנפשי, וידעתי את מכאוביהם, תוקף הנלות כגוף ונפש מהקמים עליהם, גם אם אעזוב פה עבודתי, מתוך שפלות דלותי, מי יודע אם אזכה לעבודה חשובה ויקרה, במקום הקודש מה נורא, ולא שאר ה"ו קרה סכאן ומכאן אף לא כדמעיקרא, אשר ע"כ זהלתי ואירא, וגם מבלעדי כל אלה עוד הרבה נמיסונות, שא"א לפורטם בכתבים ובגליונות, וכמה מניעות קשות ועצומות, העומדות כחומות, ולא אוכל למחר לעשות מעשה רבה, מכלי ראות הנולד כזה ובבא, ומי כהחכם יודע פשר דבר, להביט עינא פקיהא ולא כעיור, ולהתבונן בלב והגיון, אמת הברור המכוסה מכל רעיון, אם לא בעזר ה' השוכן בציון, המנב"י שפלים ומצילם ממכשול ושניון, ובעו"ה נסתם כל חיון, והכל מכוסה ונעלם רזא דרוזין, ומי יורה דעה ומי יבין שמועה לעשות דבר בחפזון, אולי ימים ידברו ויורני ה' דרכי, ויזעני ליעד כי זה חלקי, שבתני בבית ה' לחזות בנעימים"ט לטוב לכם ולנו כל הימים, אזי חיש מהר איבשר לכם בשורות טובות וחמוסים, ובשמחה ובשירים אשים לדרך פעמי, לאוירא דארעא קדישא המחכים חכמים"ט ודבוקה בלבות בני"א אהבת עולמים, ולע"ע הנני נבון כרעיוני, וה' יאיר עיני.

הנה ערכתם לפניכם אלה הטורים, שלא להותירכם מבלי ענות דברים, אף כי למטרת כוונתכם לא תמצאון עדיין במכתבי זה שום ידיעה, וכי זו היא תשובה וזו היא ביאה, אבל אשאלה מה' החונן דעה, הוא וישעני ואושעה, והמבין פתאים ומשפיע, הוא יפתח לנו שערי בינה להודיע, דברים ברורים ומזהירים כוזהר הרקיע, ולהבין דבר מתוך דבר כמעין הנובע, יעלה ויבוא ויגיע, וזכרונינו ופקדונינו, להאיר עינינו, ובמעגלי צדק ינחנינו, ותחזנה עינינו, בקיבוץ נדחי ישראל וישועתי, ולשמוח בשמחתך.

אלה דברי המצפה לרחמי שמים מיחל לשמוע ולראות הצלהתכם והורמת קרנכם.
הק' יואל מייטלברום

שלא יוכל למלאות מבוקשם, ונבצר ממנו לעת לבוא לעיר הקודש, ובין השאר כותב, וזה לשון קדשו: "הן אמת כי עוצם תשוקת ארה"ק בלבי קשורה, ולא אוכל לשכוח מתיקות האורה, אשר זכיתי לטעם קצת מעט מזער בימים מועטים בתוככי ירושלים העירה, וזה הרבה שנים אשר נפשי איוחה לישׁיבתה, ועכשיו ביותר מעת אשר זכיתי לראותה, ומים רבים לא יוכלו לרבות את האהבה, אשר בלב ונפש צמאה ורעבה, למנוחת יהודה וירושלים העריבה, ומי יתן לי אבר כיונה, אעופה ואשכונה, בעיר הקודש מקום השכינה וכו'..." (ראה תצלום מהמכתב במלואו והיא לו נדפסה בדברי יואל מכתבים ח"א, עמ' קמ"ה, מכתב צ"ט)

כידוע לא יצא אז הדבר לפועל, כיון שרבינו ז"ע לא רצה לעזוב עדת מרעיתו תלמידיו וחסידיו שהיו מקושרים עמו בלב ונפש, ואז נתקבל לכהן כאב"ד בירושלי הגה"ק מהרי"צ דושינסקיא זצ"ל אבדק"ק חוסט, ולימים אח"כ נתקבל רבינו לרב בעיר הגדולה סאטמאר.

במשך השנים השתוקק רבינו הרבה פעמים לעלות לארה"ק כך גם בשנת תרצ"ט התכונן לעלות לארה"ק ולהתיישב שמה אלא שמפני סיבות שונות לא יצא אז הדבר לפועל.

כאשר עלה הכורת על עם ישראל ורובא דרובא מיהדות הגולה נכחד ונעקד על קידוש ה' ה"ד, ובחסדי הש"ת ניצול רביה"ק מציפורני הרשעים האלה, ועמד על חוף מבטחים במדינת שווייץ, או אז גילה רבינו חפצו ותאוותו להתיישב בארה"ק, כפי שכתב אז בשנת תש"ה בתשובות דברי יואל (ח"א סי' קל"ו) וזלשה"ק 'כי כל מגמתי כעת לישב בארץ החיים ולהמתין שם על ישועת

מרא דארעא דישראל

בחדרו, ואומר לו בזה"ל: "ר' לייב, אן ארץ ישראל'דיגן אתרוג האב איך נישט צו בענטשן דערוף, אבער אן ארץ ישראל איד האב איך יא, בלייבט שטיין דא נעבן מיר בשעת איך מאך די ברכה אויפן אתרוג, וועל איך כאטש האבן ארץ ישראל נעבן מיר..."

וכמים פנים אל פנים ראו ההערצה והאהדה הגדולה וההתקשרות וחביבות של בני א"י ובראשם חכמיה ורבניה וגדוליה לרביה"ק ז"ע, גדולי ויקירי א"י הזקנים שבאותו הדור, כבר ראו ברבינו כשהי' עדיין צעיר לימים, שפני משה כפני חמה.

בצעריך ירושלים

כאשר נתייסדה המדינה הציונית בשנת שח"ת עמך, שוב לא רצה רבינו ז"ל לדור תחת ממשלת המינים בעת ההוא כאשר השתלטו הכופרים על ארצינו הקדושה וכבשו את פלטרין של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ובאו פריצים וחילוהו, וטימאוה בכל מיני טומאות ועקירת הדת, מאז לא מצא רבינו מנוח ומרגוע לנפש, כי בהיות נפשו קשור לקדושת הארץ לא היתה נפשו יכולה לסבול את עלבון הארץ אשר זדים מטמאים אותה וביותר כאב לבו כאשר ראה אשר הכופרים השתמשו במצות ישוב ארץ ישראל להסית את עם ישראל להדיחם מדרך התורה, ולכל תועבתיהם השתמשו בלשון חובת הארץ, ובעוונה"ר עלה בידם לצוד נפשות נקיות לאלפים ולרבבות והעבירום על דתם ועל דעת קונם, תחת המסוה של חובת הארץ.

ומעת תקופה זו אשר הכופרים השתמשו במצות ישוב ארץ ישראל להסית את העם לעלות בחומה ולדחוק את הקץ ולעזוב את אמונת אלוקי עולם כבש רבינו את גודל געגועיו וכיסופיו לארץ הקודש וחדל לדבר מזה, והיה אומר שכמו שהמצבה שהיתה אהובה בימי האבות, ומאז שהכנענים עשאוהו חק לעבודתם נאסר לנו להשתמש בה, כמו כן בענין ישוב ארץ ישראל מאחר שהכופרים לקחוהו לכלי זיינם להעביי בה את ישראל מן הדת ולטמאות את הארץ, מאז אין לנו להפליג בשבח ישיבת הארץ ומאז היה רבינו זהיר מאוד בלשונו שלא יתלו גם בו בוקי סרוקי בענין זה.

לא בכדי ראו בני ארץ ישראל ברבינו ז"ע למנהיגים ולרועם הנאמן, כאשר ישא האומן את היונק כן נשא אותם במסירות נפש ממש, כשכל שנותיו שימש כמלכי צדק מלך שלם, בכהונתו רבות בשנים לנשיא העדה החרדית, וכן אח"כ כששימש לגאב"ד עיה"ק כלילת יופי משוש כל הארץ.

אע"ג שרבינו ז"ע הי' גר בחו"ל, מ"מ היו עיניו ולבו ראשו ורובו מכוונים תמיד למקום המקדש, בבחינת את בניצובין ומצודתך פרוסה עד לירושלים.

רבינו לא הסיח דעתו הקדושה אף לרגע כמימרא מהיהדות החרדית בארץ ישראל, הן בעניני הכלל והן בעניני הפרט של כל יחיד ויחיד, וחיוזקם תמיד ועודדם כאב על בנים.

וידוע שפעם הביאו לרבינו בד חדש לתפור ממנו קאפטן לרבינו, כשהמשב"ק נכנס אל הקודש פנימה

להראות לרבינו את הבד, אמר לו רבינו למה הי' צריך לקנות אותו והלא יש לי די מלבושים, ענהו המשב"ק שהבד הזה עלה זול ביותר ושילמו לזה לא יותר מעשרים דאלער, השמיע רבינו קול אנחה ואמר לו הרי כמה יהודים מא"י היה אפשר להחיות עם עשרים דאלער.

זאת עמדה במחשבתו של רבינו כל ימיו, ובכל פרוטה מיותרת כבר דאג לבני א"י, לבו הי' ער ופתוח לכל צרכיהם הן בגוף והן בממון והי' מיצר בצרתן של יהודי ארץ ישראל וכמ"כ ראו בחוש גודל החשיבות שיש אצל רבינו ליהודי של ארץ ישראל.

ועובדא מאלפת במאד סיפר אחד מיקירי ירושלים הרב החסיד ר' לייב גאלדבערג זצ"ל שבסוף ימיו הי' גר בשכינות לרבינו ז"ע בוויילאמסבורג, והוא הי' רגיל בכל שנה ושנה בחג

הסוכות ליכנס אל הקודש פנימה, ולברך על האתרוג של רבינו, כשהיתה לו זאת זכיה גדולה ומיוחדת, באחד מן השנים קדם ר' לייב והגיע לפני שיצא רבינו להתפלל בביהמ"ד, כשברצונו ליכנס לרבינו, אמרה לו הרבנית תחי' שרבינו עדיין לא התפלל, ושיחזור אחרי התפילה, פתאום נפתח הדלת ורבינו יוצא מחדרו, ומראה לר' לייב להיכנס

חיבת ארץ הקודש מוהו ?

פעם נסתובב השיחה אודות רב אחד מגדולי האגודה שנמצא כמכתביו דברים הנוטים לציונות. ורבינו התאונן מאוד על זה, ואמר שהלכה נתפס צרעיונות הנוטים למינות ר"ס, והיה שם אחד מזקני החסידים שהסתופף עוד בצל הרה"ק משינאווא ז"ע ושאר צדיקים והמליץ על הרב הנ"ל שמופאת גודל חיבתו לארץ ישראל נתפס צרעיונות כאלו, והאחבה קלקלה את השורה, והתרעם רבינו ז"ס מאוד על דבריו וצווה איך זכר חסיד כמוהו שעוד זכה להסתופף בצל צדיקים קודמים כהרה"ק משינאווא ז"ע לומר שחיבת ארץ ישראל גרמה לו שיהי' לו דעות נפסדות, אדרבה אחבת וחיבת אר"י צריך להביא החיפך, להתרחק מדעות ומעשי הציונים המלעיבים את הארץ, כי הלך מצוה גוררת מצוה, ואי אפשר שאחבה אמיתית לארץ ישראל תביאתו לידי קלקלה.

וידוע שכאשר היה רבינו בארה"ק (שב"ק פנחס תשכ"ה בירושלים עיה"ק) הזכיר בדרשתו דברי הצמח ה' לצבי הנ"ל, והוסיף ואמר בענוות קדשו, מי יודע אם יש לי זכיה לדרוך על אדמת קודש בארץ ישראל...

לא זו מחבבה

אף אחרי התייסדות המדינה אף הציונות בארץ הקודש, שפרצה הטומאה בכל הארץ עדיין לא זו רבינו מלחבב את ארץ ישראל והי' עמל כל ימיו להשריש שם יתד ופינה של קדושה וטהרה בהקמת מוסדותיו הק' בארה"ק, ומסר נפשו לחזק מוסדות התורה בטהרה שבארץ ישראל, ועוצם מסירות נפשו בעבור מוסדותיו באר"י יכולים לראות מלשון קדשו ממה שכתב באחד ממכתביו לארץ ישראל, וזל"ק: והיודעים ובקיאים בהאמת מדי פעם יודעים את רוב עמלי וגודל היגיעות שיש לי

בעתים הקשות להחזיק את הישיבה, ואנ"ש והידידים הכל צווחו להפסיק את הענין מחמת ראותם גודל הקושי ודיבת רבים באופנים שונים, אך מחמת חיבת החזקת התורה הקדושה בארץ הקודש אני עומד על מעמדי, ואקוה להשי"ת שאל יעזבנו... עיי"ש בלשונו הק'.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ובספרו הק' ויואל משה קבע רבינו ז"ל מאמר "ישוב ארץ ישראל" שהוא מיוסד לברר הלכות ישוב ארץ ישראל

בכל פרטיה ודקדוקיה, ושם מסי' קל"ח ואילך האריך רבינו לבאר מש"ס ופוסקים שבדור הזה שעשו הציונים את מצות ישוב ארץ ישראל חק לעבודתם, אין להפליג להמון משבח מצות עליה לארץ ישראל כי רבים חללים הפילה ועצומים על הרוגיה, והארץ שם לברר אשר כעת יש סכנה עצומה לדור תחת ממשלת הכופרים ע"ל.ש.

וראה לשון קדשו בחידושי תורה פרשת בשלח (תשי"ז) וז"ל: מי יתן והיה שיעזור השי"ת שנוכל לעבוד את הבורא ב"ה בארצינו הקדושה, ווי גוט וואלט דאס געווען ווי וואויל וואלט דאס געווען, אמנם כשטיטוס הרשע עשה מה שעשה לפני ולפנים בקודש הקדשים, היה זה גרוע

הרבה מאשר היה עושה זאת בחוץ, וכשחז"ל התרעמו על זה לא דיברו בזה על הקודש קדשים, רק אדרבה וכו' עיי"ש.

והי' מרגלא בפומי' של מרן רביה"ק לומר דברי הצמח ה' לצבי (פ' ראה) שבהיות שאין ארץ ישראל סובלת עובדי עבירה על כן כשחוטאים בא"י באה שם רצועה מארם והם חושבים שהם בירושלים והם מכזיבים וכו', (ועי' ביואל משה

מאמר ב' סימן קכ"ט).

מצות ישוב אר"י בזמנינו

כהיות רבינו ז"ל דר בירושלים בשנת תש"ז נטפל אליו רב אחד מרבני האגודה וטען לפני רבינו שהיות שרבינו התיישב בארץ ישראל ומוצה בעידנא דעסיק יואל נא לברר את ההלכה שיש חיוב לעלות ולהתיישב בארץ ישראל, ונתרגש רבינו ז"ל והשיב לו, איך אוכל לברר ההלכה נגד האמת, שבאמת אין חיוב בזמן הזה לעלות ולהתיישב בארץ, (כמו שכיר בארובה בספה"ק וואל משה מאמר ישוב אי' מדברי כל הפוסקים) ואמר לו רבינו בזה"ל: **ליב האבן ארץ ישראל, האב איך ליבער סוף אייך, אבל לברר שיש חיוב לעלות שזה נגד האמת זה אי אפשר לי, ובפרט כעת שהציונים התלכשו במצות ישוב ארץ ישראל למען תפוס את בני ישראל ברשתם אין לנו להתעסק בזה.**

והתפללו דרך ארצם

כאשר נסע רבינו לארץ ישראל בשנת תשי"ב לפ"ק בליצה לפני הגיעו לשפת חופי ארץ ישראל הודיע רבינו למקורביו שמחר בבוקר הוא רוצה להקדים ולהתפלל קודם שיגיעו לחופי ארץ ישראל, והדבר היה לחידוש בעיני המקורבים כמה זה ממהר רבינו להתפלל, שלא כדרכו תמיד לעסוק בהכנותיו קודם התפילה וכו', ובכל הליצה עסק רבינו בהכנות כדי שיוכל להתפלל ברן יחד כוכבי בוקר, ועלה בידו להתפלל בהשכמה לפני שהגיע לחוף הים, ורבינו התפלל אז בהתלהבות נפלא נורא מאוד, ואחר תפילת שמונה עשרה כבר ראו מרחוק את גבוץ הארץ והיו המתפללים מביטים למרחוק ולא התפללו בקול כראוי, וכאשר הרגיש רבינו בזה אמר בהתרגשות, חבל, חבל, שאין אתם ממהרין להתפלל כאן בכוונה, כי בחיותינו על היבשה בארץ ישראל תחת שלטון הכופרים, מי יודע אם נזכה להיות בארץ ישראל האמיתי ולשפוך שם שיה לפני ה', אבל כעת בחיותינו בתוך הים כתוך גבולי אר"י במקום טהרה ואינו תחת שלטונם, זה בוודאי הוא ארץ ישראל המוכשר ביותר לקבלת התפילות, על כן עלינו למהר ולשפוך שיה לפני ה' בכוונה לפני שנגיע לחוף ארץ ישראל, אז הבינו למפרע כמה זה מיהר רבינו כ"כ להתפלל, וראו את גודל תשוקתו ואהבתו לקדושת ארץ ישראל באופן נפלא.

אשריכם גבורי החיל

בשר וקול תודה באנו בזה לביע כבודנו לכבוד האנשים החשובים אשריכם קריאי מועד, שנשאו כבוד תפיש לטובת הצלחת המעמד

"יום חינוך הטהור"

למטת ההזקקת מוסדות חק
שנעורך בעז"ה ברוב הצלחה בעיר ה' עזו לנו ק"ק קרית יואל יצ"ו
הפך ה בידע הצלחה לעורר לבב אנ"ש לזרים תרומה בקודש, ולחונק את מנהלי המוסדות בעיר ה שנה
שיוכלו להמשיך בדרך הקודש ביותי שאת ויתר עז
בראש ראשון עליו להודות לירידינו האברך החשוב, וזו ולי לא יטובת למטת מוסדותינו, והפך ה בידו מעלית,
ה"ה העסקן הגמורין

מ"ה אשר זעליג בלייד הי"ו
ראש העסקים בק"ק קרית יואל יצ"ו

ואזע עמו, האנשים החשובים ומפוארים, כל אחד בשמו הטוב יבורך

הר"ר מרדכי הערשקאוויטש הי"ו
הר"ר יושע טעללער הי"ו
הר"ר מענדל לעוו הי"ו
הר"ר אברהם גאלדבערגער הי"ו
הר"ר משולם שמעי' פריערמאן הי"ו
הר"ר הערשל קאמן הי"ו
הר"ר דוד משה מארינארישטין הי"ו
ראש העסקים מייסד

אשר התיימו את לבב אנ"ש במשך ימי המגבית, וב"ה דבריהם עשו פירות למעלה מן המשוער והי מעשה הצדקה שלום

תודה מיוחדת לכבוד ירידינו העסקים הגמורין
מ"ה יודא יושע וויינשטאק הי"ו
מענידישע ע"ס דביהמ"ד הגדול בק"ק קרית יואל
שעמדו לעזרתם שעכל לסדר הכל על צד היותר טוב

רב כרמות לכבוד ירידינו העסקן הגמורין, אשר משמיע קול ד בהדר לאלפי אנ"ש

מ"ה נפתלי משה ווייס הי"ו
מנהל "קול סטאטא"

על עזרתו בקודש בחפץ לב, והוא השמיד בעזרתו כמשיך השנה בכמה פעולות לטובה

מירדוק מקום וקרוב הלב
קלחה בזה כבודנו לכבוד ירידינו הקרוב משיך בני ברק יצ"ו
הרב יואל דאסקאל שליט"א
מ"ה שלום יצחק דאסקאל הי"ו
מ"ה אהרן מאיר ווייס הי"ו
העורכים החשובים של גליון "קול התאחדותינו"
אתם מנצחין ומעוררין פריסה עז למישיית הים להשיג רצון אנ"ש מדי שבע בשבע
בגלוינכם ונכבד, ובו כבוד לעורכים ברחוקת המוסדות חק

ואחרון אחרון חביב

ירידינו חקר, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, עסקן מפואר

מ"ה דוד יואל קליין הי"ו

הוא השמיד בראש מפעל "הזקקת מלמד" שעי' מוסדותינו בעיר בני ברק יצ"ו
ומשליך עמו מנגד לסדר הכל על מנתו תמויין כסודו ברוב מסירות

הצלחת המגבית נזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, וגדול המעשה יותר מן העושה!

יעזר הש"ת שובת המענה כי רבה הוא יין עילים ועל כל אשרי לכם להתברך בכל מילי דמינע. הו אושרי כתיבם וצדקתכם
יעמוד לעד, עדי מנה לבית נוהל צדק ומעלית כ"ק מרן רבינו שליט"א בראשית בב"א.

המברכים בחוקרה העניצה

הנהלת המוסדות בארה"ב - סניף קרית יואל

מעשה רב

סיפורי קודש על מרן רביה"ק בעל ההיכלות
מלוקט מספרי ב"ק מרן רבינו שליט"א

אדכרן מילתא דהוי בי מרן דו"ז זללה"ה בימי חליו, שהיה מסודר מנין מיוחד של בחורים להתפלל עמו בביתו, ושאל מתי באים הבחורים, והרי יש לי הנאה בביאת הבחורים, מפני שהבחורים מתפללים בהתלהבות ובחמימות, וגודל ההנאה שיש לי מזה. ובין אנ"ש נודעת חיבה יתירה שהראה מרן ז"ל לכמה תלמידים בסתר ובגלוי וברבים כגון בעריכת שולחנו, לכבד אותם ולקרובם בקירבות יתירה, להורות שמקבל תענוג מהתנהגותם. (מהר"א ט"ב וישב תשס"ג)

שמעתי מאיש אחד שהתאונן לפני מרן דו"ז זללה"ה על מה שצריך לעמוד בנסיונות גדולות ועצומים במקום העבודה, והתמרמר לאמר מהיכן יקח לו כח ואומץ לעמוד בנסיון, ויעץ מרן דו"ז זללה"ה כי בטרם שילך למקום העבודה יטבול עצמו במקוה, אף כאשר כבר טבל בבוקר לפני התפילה, כי הטבילה במקוה היא סגולה נפלאה להנצל מן החטא. (מהר"א ט"ב פינחס תשס"ג)

ידוע העובדא כי כשנעשה כבר ביהמ"ד הישן צר מאוד מהכיל את כל הציבור בימים הנוראים, הסכימו באסיפה שבחורי הישיבה יתפללו במקום אחד ובביהמ"ד יהיה מקום רק לבעה"ב, ובעת שהרציאו לפני מרן ז"ל דבר זה, אמר שהוא דבר נכון, אולם גם הוא רוצה לידע מקום שמתפללין תלמידי הישיבה, כי הוא ברצונו להתפלל שמה. (מהר"א ט"ב שופטים תש"ס)

זה עתה סיפר לי איש אחד שלא רצה לספר זאת כל זמן שהיה מרן ז"ל בחיים חיותו כי כן צוה לו, שלפני שש שנים בא לפני פורים למרן דו"ז זללה"ה שהיה אז בבעל הארבאר, וקרא אותו לחדר הפנימי, ואמר לו שרוצה לדבר עמו, הלה נפל עליו אימה ופחד שלא ידע מה רצונו ממנו שהוא קורא אותו בחדר לפניו מחדר, וכאשר נכנס בחדרו אמר לו שישב, והוא ישב וארכותיו דא לדא נקשן, והתחיל לומר לו שמע נא אלי, זה זמן לא כביר היה אביך אצלי והתאונן לי על פרנסתו,

שמעתי מכ"ק אאמו"ר כי עוד בימי ילדתו בעיר קראלי יצ"ו שבת אצלו בליל התקדש חג המצות, ואחרי עריכת הסדר בבית מדרשו נשאר יושב על מקומו ואמר ברכים עם כל הציבור מגילת שיר השירים, והיה בוכה מאין הפוגות, וכזה היה גם בכל שנה ושנה בפיוט אדיר הוא יבנה ביתו בקרוב (שאומרים אותו בסוף הסדר), שגם אני זכיתי לחזות בנועם זיוו פע"א, שהיה אומר בדביקות עילאה באריכות ובבכיה על בנין ביהמ"ק במהרה. (מהר"א ט"ב שופטים תש"ב)

עובדא ידענא מה דהוה אצל כ"ק מרן דו"ז זללה"ה עוד בעיר סאטמאר, כאשר פעם אחת בעת שחיכו במוצאי יו"ט הרבה אנשים על פתח ביתו ליכנס אליו, והוא היה טרוד בעבודתו בקודש, ושאלוהו הרבנית ע"ה למה אינו חושש על טירחא דציבורא, ענה מרן דו"ז זללה"ה ברוב ענוותנות, הנה באמת איני ראו לפעול להם ישועה, אולם בזה שהם עומדים זמן רב בלילה ומשברים את גופם, זה עצמו כדאי להם לזכותם בישועה.

(מהר"א ט"ב שופטים תש"ב)

בסעודת משתה היין פורים (שנת תשי"ח לפ"ק) כד הוה בדיחא דעתיה דמרן דו"ז זללה"ה פתח ואמר בזה"ל, כל הצרות שסובלין בעולם, הכל כדאי הוא בשביל פורים אחד ולקרות המגילה פעם אחת, ובשביל זה לבד כדאי הוא כל העולם כולו, ואילו לא באנו לעולם רק בשביל זה גם כן כדאי. (מהר"א ט"ב פורים תש"ב)

שמעתי מאנשים נאמנים כי פעם אחת בערב יום הקדוש בבוקר אמר מרן דו"ז זללה"ה שאינו מוצא בידו די זכותים ליכנס בבית המדרש לומר כל נדרי אם עדיין לא יסד בית חינוך לבנות בכני ברק על טהרת הקודש, ובאותו יום ייסדו העסקנים בית חינוך לבנות על דרך ישראל סבא, דבר שהיה בימים ההם יקר המציאות, ופעולה זו היה אחת ההכנות לעבודתו בקודש לקראת יום הכיפורים.

(מהר"א ט"ב ויצא תש"ג)

לצדקה, אולי נקח את כל הסכום שעליה אנו דנין ונמסור להסאטמאר רב בתור צדקה. הרעיון מצא חן בעיני השותף והסכימו שניהם יחדיו והלכו לרביה"ק ז"ל. כשנכנסו אל הקודש פנימה וסיפרו את כל ההשתלשלות, שהיו שותפים ולא יכלו להסתדר ביניהם בסכסוך כספי, לכן החליטו למסור את הממון המוטל בסכסוך לידי רבינו. רבינו האזין לדבריהם כשחיוך נסוכה על פניו הק'. בסופו של דבר קרא אחד מן השותפים ואמר לחבירו: אבל המצוה שלי הוא... והשני הרים קול טענה: לא, כי הרי הכסף שלי הוא, ואם מסרתיו לידי רבינו לצדקה הלא המצוה שלי הוא, והשותף הראשון עמד בשלו וטען שהמצוה שלו מכיון שהכסף שייך לו. כך חזר הסכסוך לתחילתו, האחד טוען הכסף שלי הוא, וממילא גם המצוה שלי הוא, וכן טוען השני לעומתו. קרא רבינו ואמר: נתנין במס' אבות "מצוה גוררת מצוה", א"כ מי שיחזור ויתן עוד סכום עבור הצדקה, סימן הוא שהמצוה שלו הוא, ונתניתו השניה נגדר אחרי נתנתו הראשונה, כי מצוה גוררת מצוה...

דו"ר רביה"ק זלזה"ה היה ידוע ומפורסם בגודל קדושתו וטהרתו, מעולם לא כיסה רגליו בעת השינה. פעם אירע ביום חמישי לפני שבת תשובה (או שבת הגדול) שרבינו קיבל חום גבוה, ואנשי ביתו דאגו כי הנה השבת מתקרב ובא ואיך ישא רבינו את הדרשה כשתקפתו החום, בין השאר הי' שם בביתו נאוה ר' אלי' לייכטאג והוא הבין קצת ברפואה, ויעץ שרבינו ישתה טיי חם ויבלע שני כדורי רפואה, ויקחו כסות עבה לרבינו שיתכסה וישן בה במשך כל הלילה ובבוקר יקום כאדם אחר לגמרי. בשמוע רבינו את עצתו, קרא ואמר: "יא, אז מען דעקט זיך אזוי שטארק איין, שטייט מען טאקע אירף אן אנדערער מענטש..."

וחשבתי במה אוכל אני לעזור לו, רק בזה שאלווה לו והשי"ת יהיה בעזרו שיצליח, ואמר הנה אני איש זקן ואם היה לי כח עשיתי עוד יותר, ושום נברא אינו יודע שיש לי מעות אלו, ואני אתן לך וכשיצליח בעז"ה יחזור לי המעות בחזרה, ופתח לו ה"לעדל" והיה שם חמש ושבעים אלף דאלער מזומן, ומרן ז"ל נתן לו המעות וצוה לו שלא יספר לשום אדם, וכאשר יצא משם שאלו אותו מה רצה רבינו והוא לא אמר כמצווה. ויהי כעבור שש חדשים אחר שנתן לאביו המעות, הביא המעות בחזרה, ואמר שברכת רבינו עשתה רושם והצליח, ענה לו מרן ז"ל הפתגם של הרה"ק מראפשיץ זי"ע "נישט מיין ברכה נישט מיינע תפילות נאר דיינע מעשים טובים", כי כמה פעמים אמר כן, מכיון שלא היה יכול לסבול כשספרו מגדולתו.

(אבני שהם - הספד ככלות השלשים).

וזכור אזכור מה שאמר פע"א בימי חודש אדר כאשר סבל על רגלו והיה לו "רויז" ל"ע, ולא היה יכול ללכת ברגליו, ואחד מחוץ המדינה שאל לו מה חסר לרבינו, ענה "וואס הייסט וואס עס פעלט מיר, ס'פעלט מיר דאס בנהמ"ד, ס'פעלט מיר די ישיבה, ס'פעלט מיר די בעקעריי, ס'פעלט מיר די מקוה".

(אבני שהם - הספד ככלות השלשים).

כ"ק דו"ר רביה"ק זלזה"ה היה פעם בעיר פעסט לצורך אסיפות כספים עבור איזה ענין הכלל, היה שם שני יהודים שותפים שנוצר ביניהם סכסוך ולא יכלו לבוא לעמק השובה, אחד טען שהכסף שייך אליו ואחד טען הכסף כולה שלי. עלה ברעיון אחד מהשותפים ופנה לשני כי בהיות שהסאטמאר רב שוהה כאן בעיר ומקבץ מעות

חלק מהוצאות הגליון נתנדב

ידידינו הרבני הנגיד הנכבד והמפואר

מורה"ר אהרן מטיה שלאגער הי"ו

מנכבד קהולתינו הק' וזילאמסבורג יע"א

לטובת נשמת

רביה"ק מרן **יואל** בן מרן הגה"ק

רבי **חנני' זו"ט ליפא** זיעועכבי"א

עלה בסערה השמימה ביום כו"ב תשל"ט לפ"ק

חלק מהוצאות הגליון נתנדב

ידידינו הרבני הנגיד הנכבד והמפואר

מורה"ר חיים לאנדא הי"ו

אב"י בוזילאמסבורג יע"א

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **אלימלך** ב"ר **זאב** ז"ל

נלב"ע כ"ה אב

ת.נ.צ.ב.ה.

משוּלַחַן מַלְכִים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — לג — בלתי מוגה

חלק מתוך שיחת קודש שהתקיימה בין
כ"ק מרן רבינו בעל דברי יואל זי"ע
ויבדלחט"א כ"ק מרן רבינו שליט"א
יום ד' נשא שנת תשכ"ז לפ"ק
בביתו נאוה קודש של מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע

שיחה מיוחדת

לרגל יומא דהילולא רבא
של מרן רביה"ק בעל דברי יואל
זיעועכי"א

לרגל יומא דהילולא קדישא של כ"ק מרן רביה"ק בעל דברי יואל זצוקלה"ה ביום כ"ו אב הבעל"ט מפרסמים
אנו בזה קטע מתוך שיחת קודש שהתקיימה בחודש סיון תשכ"ז לפ"ק בין כ"ק מרן בעל דברי יואל זצ"ל,
ויבדלחט"א כ"ק מרן רבינו שליט"א.

השיחה התקיימה אחרי גמר מלחמת הציונים שקראוהו בשם 'מלחמת ששת הימים' קיץ תשכ"ז, בעת אשר
גבר אויב ותבקע העיר ושטנא נצח והצליחו הציונים לכבוש את ירושלים העתיקה הכוללת המערבי ועוד
מקומות הקדושים, והמוני בני ישראל נתפסו ברשת זו לשמוח בנצחון הציונים, וגם אחינו בני ישראל
החרדים לדבר ה' נתפסו אחריהם בעורון עינים להאמין שנעשו 'נסים' לכת הציונים במלחמותיהם, ורבים
נפלו אז ברשת הטומאה הציונות וברוח הכפירה ומינות רח"ל.

בעת ההוא אף שכבר היה רביה"ק ז"ל בערוב ימיו למעלה משנות השמונים אזר כגבור חלציו ובשארית
כוחותיו יצא לפרסם דבר ה' ברמה בקול חוצב להבות אש, וקולו נשמע מסוף העולם ועד סופו, כי מרשעים
יצא רשע, וחלילה לבר ישראל להתפעל חלילה מהצלחת הרשעים, רק להאמין באמונת אומן בה' ובתורתו,
ודבריו אשר נאמרו מתוך לב קדוש וטהור קרוע ומורתח שותת דם עם בכיות נוראות על צרות ישראל ועל
הבלבול הדעת עשו רושם אדיר בללכות ישראל, ואחר כך חרת הדברים עלי גליון בספרו הקדוש 'על
הגאולה ועל התמורה', וכל פרשת דברי הימים ההם הלא הם כתובים על ספר זה, וכהיום בזמנינו יחד כולם
הודו והמליכו כי עיניו הטהורים צפו למרחוק, ועל ידי הכיבוש דאז נגרם עד היום שפיכות דמים וסכנה
גדולה לאין שיעור ה"י, עד שראשי הציונים בעצמם הוכרחו להחזיר השטחים שכבשו אז, ועוד ידם נטויה,
ודבר אלקינו יקום לעולם.

א' מהשאלות להלכה שעלו אז על הפרק היה, שבעצם יום השבת הגיעו מפקדי הצבא לחוצות בני ברק
לגייס אנשים לצבא ולהעלותם על הטרק"ס אל עבר המדבר, ואז נסתפקו האנשים שהיו שומרי תומ"צ אם
מותרים ליטול עמהם בשב"ק את הטלית ותפילין מחמת איסור מוקצה, ורבינו העיר צידדו לכאן ולכאן.

אז כאשר עלו רבינו בעל ברך משה זצ"ל ואתו עמו יבדלחט"א מרן רבינו שליט"א למעון קדשו של מרן ה'ק'
בעל דברי זצ"ל האריך עמהם בשיח קודש בענינים העומדים על הפרק, ומעיניי השעה, כאשר מרן רביה"ק
זצ"ל לא ידע את נפשו מרוב צער על גודל בלבול הדעת השורה בעולם, וחלק קטן מתוך שיחת הקודש
המדובר מעיניי השאלה של התפילין וממצב השעה נשאר בידינו מוקלט על הטעי"פ, ואמרנו להעתיקה
לכבוד יומא דהילולא במדור 'שולחן מלכים' עד מקום שידינו מגעת כפי הבנתנו, ואם גשינו נא לתלות
החסרון בננו. (וחבל על דאבדין שאר חלק השיחה).

אנדערע תפילין, אינדערמיטן דארט אין לאגער, וואס האט מען געקאנט טראגן דארט אין לאגער, כ'האב זיך נישט געקענט קיין עצה געבן.

ר' יוסף: אינמיטן דעפארטירן איז דאס געווען...

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל: איבערלאזן בבזיון די תפילין טאר מען דאך איד נישט, און דא איד וועל נישט האבן ווייטער קיין תפילין, איד האב מיר נישט געקענט אן עצה געבן.

האט דער אייבערשטער מזמין געווען א גוי ביים צוג, מיט א וועגעלע, דו געדענקסט נישט? און ער האט דאס געטראגן, דער 'גוי', אין לאגער אריין האט ער דאס געטראגן.

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל: איד האב פונקט געהאט אזא שאלה, איד האב געהאט פונקט אזא שאלה... איד בין געפארן אויף פעסט, ווייסט דאך, מיר זענען געפארן אום שבת, איד האב מיטגעהאט סלית ותפילין, און ס'האט זיך ארויסגעוויזן אז איד בין געבליבן...¹

ר' יוסף אשכנזי ז"ל משב"ק: מאיז אראפגעגאנגען פון צוג, מאיז געפארן אום שבת דעמאלטס...

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל: יא, מאיז אראפגעגאנגען פון צוג, נר ווי קען מען דען טראגן תפילין, איד האב מיטגעברענגט די תפילין נאך פון טאטן זכרנו לברכה² ... פשוט, איד האב נישט געהאט קיין

וע"ע בתשו' דבר"י (סי' ט) בא"ד, וז"ל, ונהירא אצל כ"ק אבא מארי הגה"ק זלה"ה שהיה מניח שני זוגות התפילין הקטנים בחדרו, ואח"כ הניח התפילין הגדולים בביהמ"ד בשעת התפלה ובירך עליהם, אך היה הפסק בבינתיים בהליכה לביה"כ וגם בשאר ענינים דהוה הפסק גדול, גם היה בשני מקומות, שהתפילין הקטנים הניח בחדרו ותפילין הגדולים הניח בביהמ"ד שהיה צריך ללכת שמה דרך החצר, אך כשהגיע לידו התפילין של כתי"ק מהר"ם מפשעווארסק זלה"ה והיה לו לחשיבות גדולה, ורצה להניחם בכל יום ולומר בהם ק"ש, אך על הברכה היה חושש מחשש ספק של איזה פסול מחמת יושנו, לכן הניחם תיכף אחר תפלת שחרית כשחלץ התפילין בביהמ"ד למען לא יצטרך לברך עליהם, ועכ"פ כשמניחן בלי הפסק ובלי היסח הדעת א"צ לברך, עיי"ש.

ובשיחה ביום כ"ט שבט תשכ"ה בהילולא של מרן הקדושת יו"ט סיפר רבינו ז"ל, כי זמן לפני חתונתו נכנס אל אביו הקדושת יו"ט ואמר לו כי יום החתונה מתקרב ובא ואין לו עדיין תפילין דר"ת, וע"כ רוצה לקנות אצל הסופר תפילין דר"ת. ענה לו אביו, הרי אני חלוש וחלה וקשה לי להניח התפילין, ודי לי בתפילין דרש"י, וקשה עלי להניח התפילין דר"ת, ע"כ תוכל להניח התפילין דר"ת שלי. רבינו ענה לו כי הלא מתפללים למען רפואתו, ובודאי יעמוד מחליו ויוכל להניח תפילין שלו בכל יום, ענה לו הקדושת יו"ט בל"ק 'וועלן מיר דעמאלט זעהן, ואכן לדאבון לב כל נסתלק מרן הקדושת יו"ט זצ"ל לגנזי מרומים ביום כ"ט שבט שנת תרס"ד, תיכף כאשר נגמרו ימי השמחה בחתונת רבינו זצ"ל.

¹ היה זה בעת המאורעות הקשות בימי צר, כאשר נמלט רבינו ז"ל מגעטא בעיר קלויזענבורג בליל שישי לסדר בהעלותך י"ט סיון שנת תש"ד לפ"ק לעיר פעסט ביחד עם הרבנית הצדיקת ע"ה והמשב"ק הרה"ח רבי יוסף אשכנזי ע"ה, והגיעו לעיר פעסט בעצם יום השבת, ולא יכלו לטלטל החבילה שהיה בידם - שבתוכה היו מונחים גם התפילין של רבינו שנפלו בירושה מאביו הקדושת יו"ט - מחמת איסור הוצאה, וגם לא יכלו להניחם שם בבזיון, ורבינו היה במבוכה גדולה אודות התפילין, אולם בסיעתא דשמיא גדולה הגיע פתאום ערל אחד שהסכים להעביר החבילות של רבינו למחנה קאלאמבוס בפעסט שם היה רבינו אמור להגיע, ולא נחסר להם דבר, ומאת ה' היתה זאת בהשגחה פרטית להחיות נפש צדיק.

² לאחר פטירת מרן הקדושת יו"ט זצ"ל נפל בחלק הירושה של מרן רבינו הדבר"י ז"ל התפילין הגדולים של רש"י שהניחם מרן הקדושת יו"ט בעת התפלה, וגם את התפילין דרבינו תם שהניח הקדושת יו"ט, והחזיקם כל ימיו בחשיבות יתירה. ועיי' מה שכתב בזה בשו"ת דברי יואל (סי' ה) וז"ל, אך זה אוכל לכתוב לו כי התפילין שלי המה של כ"ק אבא מארי הגה"ק זלה"ה שהיו מניחם כל הימים שאני זוכר, ולאחר פטירתו נפלו לי בירושה ומאז אני מניחם, והסופרים בסיגוט שראו התפילין הכירו הכתב שהיא של ר' שמואל סופר זלה"ה שהיה סופר מצויין בסיגוט ומפורסם בחסידות עצומה בימי זקוני הגה"ק מאוה"ג בעל ייטב לב זלה"ה, ובאלו התפילין אני רואה כי נכתבו בשיטת הט"ז (סימן לב סק"ו), וא"כ אני רואה שאבותי הקדושים זלה"ה נהגו למעשה כשיטת הט"ז, עיי"ש.

רבינו שלום"א: מ'מעג אנטוהן, איז די עצה מ'טוט אן און אזוי ארויסגיין...

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל: מיר פסק'ענען דאך ווי ר' עקיבא, מ'איז נישט מחויב ... אבער אונז פסק'ע מיר דאך ווי ר' עקיבא אז מ'מעג לייגן תפילין.

כאן פלפל מרן הדברי יואל עם מרן הברך משה זצ"ל בכסוגיא דהמוציא תפילין (אי אפשר להבין לע"ע תוכן הפלפול וא"ה עוד חוץ למועד)

רבינו בעל דברי יואל פנה למרן הברך משה וחזר על דבריו: וואס?! מיר פסק'ענען ווי ר' עקיבא אז מ'איז פטור, מ'איז נישט מחויב... אונז פסק'ע מיר ווי ר' עקיבא אז מ'איז נישט קיין חיוב צו לייגן, מ'איז נישט אסור ווי ר' יוסי הגלילי... אזוי שטייט דאך המוציא תפילין מכניסן זוג זוג.³

רבינו שלום"א: די זעלבע זאך קען מען ארויסטראגן המוציא תפילין, מ'ציהט ארויס די תפילין.⁴

³ עי' בסוגית הגמ' בעירובין דף צ"ה ע"א ובמנחות דף ל"ו ע"ב דלפי שיטת ר' עקיבא למדין ד'פטור' מלהניח תפילין בשבת מוהיה לאות על ידכה, דשבת א"צ אות, ולפי ר"י הגלילי דלומד מושמרת את החקה הזאת למועדה מימים ימימה ימים ולא כל ימים 'אסור' להניח תפילין בשבת ובלילה, והת"ק דסובר מכניסן זוג זוג הוא כדעת ר"ע, עיי"ש.

ועי' בר"א"ש (מנחות בהל' תפילין סי' ט"ז) ובתוספות (ברסות מ"ד ע"ב ד"ה לבני מערבא) דהלכה כר"ע מחבירו, וע"כ אין לברך כשמסלקן לעת ערב עיי"ש, ובבית יוסף (סי' כ"ט) כתב וז"ל: אבל בוהיה לך לאות, כיון דלא נאמר בו לשון שמירה הכי משמע דה"ק קרא, בימים שאינם אות אתה חייב להניחן ולא בימים שהן גופן אות, ואין במשמע זה איסור להניחם בימים שהן גופן אות, עד כאן לשונו, וע"ע במג"א סי' ש"ח (סי' י"א).

⁴ ע"ד מליצה, והכונה דלאו דוקא אם מצא התפילין במקום בזיון, אלא אפ"י כשהוא במקום א' וחיישי' שיבא לידי בזיון מותר. ועי' בריטב"א עירובין צ"ו ע"א שכתב כן המוציא תפילין מכניסן זוג זוג פ' המוציא תפילין במקום שאינם נשמרים מחמת כלבים או מחמת גנבים כדאיתא במסכת יו"ט (ט"ז) חייב להכניסן זוג זוג כדי שלא יתבזו.

רבינו שלום"א: המוציא תפילין מכניסן זוג זוג, מ'איז דאך א גאנצע פלוגתא (עירובין גה)...

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל: הא?!

רבינו שלום"א: כפרט אין אזא פאל ווען מ'איז א בזיון...

די עצה האט מען דאך געקענט טוהן, די עצה מען האט דאך געקענט אנטוהן שבת די תפילין און אזוי ארויסגיין, די עצה שטייט אין די גמרא, מ'דארף נאר טראגן ביז אהין, און כאלד טוט מען דאס אויס.

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל: גייען דארט אויף די גאס מיט די תפילין האט מען דאך נישט געקענט (מחמת הנוכח הקשה והמור תחת ידי הרשעים ימ"ש).

רבינו שלום"א: מ'איז דא וואס טענה'ען אין ארץ ישראל, אז מען האט זיך געקענט אנטוהן די תפילין און אזוי ארויסגיין (בזמן מלחמת ששת הימים כמו גם מבני' החרדים לילך בצבא, ואז נתהוה השאלה בענין הוצאת התפילין ממקום למקום בשב"ק מחמת חשש בזיון).

א' הנוכחים: וואס איז מיטן טלית?

רבינו שלום"א: נו, אי דעם טלית, אי די תפילין...

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל: דאס וואלט נאך ווען גענוצט פאר זייער פראפאגאנדע, אז זיי זענען געגאנגען אין פראנט אריין אנגעטוהן מיט "טלית ותפילין", זיי זענען געגאנגען אין פראנט אריין... א גרויסער דעהער, עם וואלט דאך געשטאנען אין די בלעטער מען איז געגאנגען אנגעטוהן מלובש מיט די טלית ותפילין.

א' הנוכחים: די וואס פרעגן אזא שאלה, מוז דאך זיין א ערליכער איד, זיי זענען דאך מנוחין תפילין? (שהשואל דימה דאסור לילך מלובש בטלית ותפילין בשבת, וענין אותו דעפ"י הלכה מותר בבב"ד).

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל: וואס?

א' הנוכחים: די וואס פרעגן אזא שאלה, מוז דאך זיין א ערליכער איד.

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל: שטייט דאך אזוי, אז מ'מעג אנטוהן טלית ותפילין. (בגמ' עירובין שם)

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל: מקצת דאך ארויסטראגן צוויי ערליי תפילין דרך מלבוש, רש"י מיט רבינו תמים תפילין⁵ ...

רבינו שליט"א: אין די צייטונגען איז געשטאנען אויף עפעס א רב אז ער געגאנגען שבת גראד מיטן טלית...

א' הנורחים: נאכן דאווענען האט ער געזאגט א דרשה אין ער געגאנגען אויפן פראנט...

רבינו בעל דברי יואל זצ"ל התאנה על המצב שנתרבה על ידם בעיה"ר כח המינות של כוהי ועוצם ידי ושל התחברות לרשעים שעוברים על השלש שבועות ומחזיקים בממשלת המינות של הציונים בא"י המעכבת את הגאולה שלימה... וסיום רבינו ואמר: באמת זיי זענען טאקע הפקר יונגען, מ'זוערט אריינגעכאפט... ע"כ.

שכתבו הפוסקים שלא יהיה ספק ברכה או מטעם המקובלים שלא להפרידם, ועכ"פ כיון שהמדקקים עושים כן בחול שוב הוי דרך לבישה ולא הוי כמשאוי, ומותר להביא בשבת אף שני תפילין דרש"י, והא בהא תליא, ואך בזמן השו"ע שאף בין המניחים תפילין דרש"י ור"ת היו הרבה שלא הניחום בפ"א מטעם שאנם בקיאים לכוון המקום והבקיאות נתמעט בכל עת, לכן חששו שבדורות האחרונים לא הוי שני זוגות תפילין דרך לבישה וכו'.

ועל כל פנים כיון שגילה לנו האר"י ז"ל מסודן של דברים שכן הוא במקום הנחתן, בודאי שגם בזמן הש"ס אותן שנהגו להניח שני תפילין כסברת רש"י ור"ת עשו כן שהניחו תפילין דר"ת בגובה ולא ברוחב, וא"כ ברוחב לא היה דרך לבישה כלל לשני תפילין, ואין שום היתר לזה, לכן לא דיברו חכ"ל מזה אלא מהמקום שיש לרש"י ור"ת כמ"ש האר"י ז"ל בכונת דברי הש"ס, עכ"ל, ועיי"ש מה שהאריך עוד בכ"ז (ובמה שכתב רבינו דבזמן הש"ס הוי מניחין שניהם, יש לציין עוד למה שכתב בדברי יואל לראש השנה (ע"קמה) שגם רש"י הניח תפילין דר"ת שעל פי סוד הוא עליון וגבוה יותר, אלא דפליגי איה מהן עיקר שיתהגון כן כר"ע, עיי"ש).

ובגוף הענין אם מותר להכניס תפילין דר"ת כשלוש זוג זוג ע"ע בפרמ"ג א"א שם סקנ"ג שמשתפק בזה אולי אין רשאי כיון שעיקר ההלכה כרש"י וא"כ אינן כשרין לפי רש"י ואסור להכניסן בכח"ג, אמנם עיי' בכף החיים (ס"ק מ"ט) ובתוספות חיים (על חיי"א סק"י) דזה דוקא אם מניחין תפילין דר"ת מפני הספק, אבל לפי דברי האר"י ז"ל דיש חיוב להניחו כמו רש"י, ואדרבא גדלה מעלתו, אין חילוק בין תפילין דרש"י ור"ת, עיי"ש, וכן נראה בפשיטות מדברי רבינו זצ"ל בשיתחו כאן דמותר להכניס אף תפילין דר"ת. וע"ע בספר שולחן מלכים (ע"י שג"ה) שכתב דאפילו מי שאינו רגיל להניחם מכניסין זוג זוג, דבזה"ז ליכא רה"ר דאורייתא, ואנו דרך הוצאה רק כלאחר יד והוה מלשאצ"ל, וא"כ וכי בשביל שאני זכר הפסדתי, ובשביל שקדושתן גבוה יבואו לידי בזיון, וגם באיש יכול להיות דלאחר זמן יוסיף אומץ ויתחיל להניחם, עיי"ש.

⁵ עיי' בשו"ת דברי יואל (סימן ד', בהתשובה הידועה ליישב שיטת מרן הדברי חיים (ח"ב ס"ו) דמקום יש בראש להניח שני תפילין ואפילו בחוב) שכתב רבינו ז"ל על דברי המג"א בסיומ ש"א סקנ"ד שהביא קושית התול"ט למה אין מתירין עכשיו בהמוצא תפילין בשבת להכניס יותר מזוג א' הלא לדידן קי"ל דשבת לאו זמן תפילין מותר להכניס יותר מזוג א', והביא מש"כ הרש"א דאפילו למ"ד שבת לאו ז"ת אסור לכוש יותר מזוג א' דלא שרי ליה יותר ממלבושו בחול כדאיתא בגמרא, והא דאוקימנא כמ"ד שבת ז"ת משום דמתני' ר"מ הוא דס"ל כן, והמחל"ש כתב שם על דברי המג"א בזה דיש לגמגם, דחזינו דאמרו בש"ס דאי שבת לאו ז"ת מותר אפילו שנים שנים וכדס"ל לר"ג.

וכתב רבינו ז"ל בזה, וז"ל, ונלפענ"ד לפי מה שהביא בעטרת זקנים סימן לד על תפילין דרש"י ור"ת וז"ל: מצאתי כתוב בכתבי האר"י ששני הסברות הם אמיתיות, ועל ידי כ"א מהזוגים פועל פעולה מיוחדת, וז"ש בגמ' מקום יש בראש להניח ב' תפילין, ושוב הביא מזהר חדש דתרווייהו צריכי כעין מ"ש הזהר בתקיעות, והביא גם מהמצות שימורים שמזהיר מאד מאד להניח שניהם בפעם אחת שלא להפרידם. והאמת היא שכן הוא בפע"ח שער התפילין פ"ט שכתב ששני הסברות אמיתיות כ"ש בגמרא מקום יש בראש להניח שני תפילין וכן הוא בזהר במקומות רבות ובתיקונים.

והנה זה ודאי שהשרידיים אשר ה' קורא היו מניחין עוד בזמן הש"ס שני זוגי תפילין דרש"י ור"ת, כמו שהביא שהוא נזכר כ"פ בזהר ובתיקונים וזה היה בזמן התנאים, אמנם מה שהעמיס זה בכונת דברי הש"ס שאמרו מקום יש בראש להניח ב' תפילין שסובב על רש"י ור"ת זה אינו מובן לכאורה, שהרי מימרא זו אינה אלא בשני מקומות בש"ס בעירובין פ' המוצא תפילין דף צ"ה ע"ב ובע"ז פ' כ"ה דף מ"ד ע"א, [ובפע"ח הראה מקום לפ' הקומץ אבל לא נמצא בפ' הקומץ, ונראה שהוא ט"ס וצ"ל בפ' המוצא], ובעירובין הביאו זה בהמוצא תפילין שמונחים בבזיון בשבת אם להתיר שנים יען שמקום יש בראש, וזה לא מיירי כלל בשני מני תפילין דרש"י ור"ת, אלא בסתם תפילין שמוצא ואין שם שום רמז ורמיזא על רש"י ור"ת וכו' (עיי"ש עוד מה שהאריך רבינו

להביא רא"י דלא מיירי בתפילין דרש"י ור"ת).

אבל לפי הנ"ל ניחא שפיר, דמה שהתירו בעירובין להביא שנים שנים אף שמקום יש בראש, אין זה מספיק אם אינו דרך לבישה כלל בחול דהוה כמשאוי, וע"ז אמרו בכונתם דמקום יש בראש להניח שני תפילין דר"ל רש"י ור"ת, וא"כ כיון שיש נזהרין להניח ב' התפילין בפעם אחת או מטעם

מוצש"ק פרשת קדושים תשס"ח לפ"ק

תוכן השיחה בעת ביקורו של כ"ק מרן רבינו שליט"א אצל מחותנו כ"ק אדמו"ר מקוויאשד שליט"א בויליאמבורג יע"א

לרגל יומא דהילולא של מרן רביה"ק ז"ע העתקנו שיחה זו שבו מוזכרים כמה עובדות מבעל הילולא ז"ע

רבינו: ס'אז געווען פרייטאג צונאכטס נאכן טיש, ביים פעטער ז"ל אין צימער אין געווען מונקל, דער טאטע ז"ל איז געווען דארט אין צימער, דעמאלטס האט מען גערעדט אז מ'זייט מאכן א מדינה, איז אריינגעקומען א איד, ר' מאיר שענקלעווסקי האט ער געהייסן.

האדמו"ר מקוויאשד: יא יא, איך האב אים געקענט דעם שענקלעווסקי.

רבינו: יא, ער איז געווען פון די אגודה, האט ער דערציילט נייעס פארן פעטער, אז ווי עס זעהט אויס וועט זיין א מדינה...

האדמו"ר מקוויאשד: ער האט געטראפן דעם ריכטיגן אדרעס פאר וועמען אזוי צו רעדן...

רבינו: ער איז געקומען צום פעטער זיך שואל עצה זיין, היות מ'זעט מאכן א מדינה וועט מען דאך אויך מאכן א רעגירונג, און די אגודה וועט אויך אריינגיין אין די רעגירונג אזוי שטעלט ער זיך פאר, ממילא טראכט ער אריין, וועלכע מיניסטעריום וועט מען געבן פאר די אגודה?

אזוי האט ער געטראכט, פארטיידיגונגס מיניסטעריום פארשטייט ער אז דאס דארף מען געבן פאר א גענעראל פאר אן אפיציר, פינאנץ מיניסטעריום פארשטייט ער אויך דאס איז אויך נישט פאר די אגודה, דאס דארף מען געבן פאר א באנקירער, ער פארשטייט אז אויסערן מיניסטעריום דאס פאסט פאר די מדינה אז דער אויסערן מיניסטער זאל זיין א איד מיט א בארד... ממילא לפי דעתו איטשע מאיר לעווין וועט אונדאי זיין אויסערן מיניסטער,

אזוי האט ער פאנארויט. מילא אז איטשע מאיר וועט ווערן אויסערן מיניסטער וועט יעדער פון די אגודה באקומען עפעס א פאסט, און ער פארשטייט אז מ'זעט עפענען א קאנסול אין ניו יארק, נו, אז מ'זעט עפענען א קאנסול אין ניו יארק, וועמען וועט מען נעמען אלס דער קאנסול אין ניו יארק? פארשטייט ער אז מ'זעט אים נעמען – אזוי האט ער געזאגט אויף זיך – ווייל ער איז א גרויסער אגודה פירער, און ער איז פאסיג צו זיין דער קאנסול, איז ער געקומען זיך שואל עצה זיין מיטן פעטער צי ער זאל דאס אננעמען צי נישט. דאס איז געווען זיין מחשבה.

האט דער רבי געגעבן א שפרינג אויף פון בענקל, און זיך אוסגעדריקט מיט זייער א שארף לשון... "עס איז ביי מיר

רבינו: וואס מאכט עפעס דער מחותן?

האדמו"ר מקוויאשד הזכיר א"ע על יסוריו, כאשר הלך ליצוק חבור להמקוה החדשה שהולך ונבנה בבית מדרשו מעד תפל ל"ע ונעתקה חולי' בהשרדה ל"ע.

והציג בנו הגה"צ ר' חיים יצחק מרדכי שליט"א את בנו החתן הי"ו שנתארס עב"ג תחי נכדת האדמו"רים מראחמיסטריווקא ומשערנאבל שליט"א, וברכו רבינו לרגל קישור החיתוך למז"ט.

הגה"צ ר' הנני' יו"ט ליפא טייטלבוים שליט"א:

כ'צעדענק נישט מער געדאכט ווען איך בין א התן געווארן, איז דער שווער (כ"ק אדמו"ר מקוויאשד שליט"א) דעמאלטס מיטגעקומען צום רבי'ן (מרן רביה"ק בעל דברי זאל ז"ע) האט דער רבי דעמאלטס געזאגט פארן זיידן (כ"ק אדמו"ר רבי אלעזר שפירא ז"ל האדמו"ר מקוויאשד) לארום לארום א להתקפא הלשין (כפזט אומר בשבחין בליל שב"ק), דער זיידע איז דעמאלטס געווען שוואך, האט דער רבי געזאגט אז א שידוך איז מושפע א ישועה. דאס איז געווען און בעל הארבער.

האדמו"ר מקוויאשד: דער שווער ז"ל איז כל ימיו געווען אן איש הלש.

הגה"צ ר': אין אוהב ישראל אויף אבות ברענגט דער אפטער רב אז דעם חודש רופן די אומות העולם 'מא', זאגט ער אז מ"י איז די נ' שער ביהמ, אז זיי זענען אויך מודה אז דער חודש איז מסוגל לרפואה.

האדמו"ר מקוויאשד: חודש אייר איז דאך מסוגל לרפואה, כ'האב נאך פלאץ צו פארבעסערן דאס בריאות.

רבינו: דער אייבערשטער זאל העלפן מיט א רפואה, א רפואה דארף זיין בשלימות, דאס בריאות דארף זיין בשלימות, מ'זאל זיין בשלימות הבריאות נישט למחצה.

הגה"צ ר': איך האב יעצט געהערט א אינטערעסאנטע מעשה, ס'איז מיר אינטערעסאנט אויב דער רבי האט געהערט דערפון. דער רבי דער ברך משה ז"ל איז געווען ביים רבי'ן ז"ל שבועות, א יאר פאר די הקמת המדינה, און דעמאלטס איז געווען דארטן א מעשה...

רבינו: יא, איך האב געהערט פונעם טאטן די מעשה.

כ'זוייס נישט צי עס איז געווען שבועות, כ'מיי און ס'איז געווען פרשת יתרו תש"ח לפ"ק.

האדמו"ר מקוויאשד: וואס איז געווען די מעשה?

הארמו"ר מקיוויאשד: איך געדענק נאך יענע ביטערע צייטן, יעדער איז געווען אזוי צובראכן, שברי כלים איז ווייניג געזאגט, ס'האט נישט קיין שיעור ווי צובראכן יעדער איד איז געווען. קינער האט נישט געמיינט אז ס'זעט נאך זיין אידישקייט.

הגרה"ל: יענע וואך פאר די הקמת המדינה איז הג"ר מיכאל בער ווייסמאנדל זצ"ל געווען ביים רבי'ן, און ער האט גע'מענהעט מיטן רבי'ן וועגן די הקמת המדינה, ווייל מ'האט שוין געוואוסט אז דעם קומענדיגן שבת וועלן זיי פראקלאמירן די מדינה, דער רבי האט זיך געהאלטן ביי זיינס אז ס'זעט נישט זיין קיין מדינה, ווען ר' מיכאל בער איז ארויסגעקומען, איז אינדערויסן געזעסן דער פאיער רב שליט"א, ער איז דעמאלטס געווען הויז-בחור, האט ער אים געזאגט אז עס פאסט נישט אז דער סאטמארער רב זאל זיך אזוי עקשנען אז ס'זעט נישט זיין, מ'זעהט דאך דעם מציאות אז נאך אפאר טאג דאס וועט געשעהן. ער האט געוואלט אז מ'זאל רעדן מיטן רבי'ן אז ער זאל נישט אזוי זאגן. האט אים דער פאיער רב אז ער האלט אז דער רבי ווייסט גאנץ גוט אז עס קען זיין א מדינה, ער זאגט נאר אזוי בתורת תפילה ווייל ער וויל נישט אז ס'זאל זיין, ער וויל ממתיק זיין אז דער אייבערשטער זאל נישט ברענגען אזא נסיון אויף אידן אז ס'זאל זיין א מדינה.

איז דא גרויסע מקטריגים, דאס מוז זיין בחינת צדיק גוזר. דער בוכ"ע האט עהס געזאגט מה תצעק 'בי' הדבר תלוי, דעם ב"ד של מעלה מיט קיין מלאכים טויג איצט נישט, דער קטרוג איז זייער גרויס, נאר איך אליין, איך אליין איז די בעסטע עצה א גזירה".

"דאס איז דבר אל בני ישראל, דו זאלסט הייסען יודן גיין, דאס וועל איך שוין וויסן, אז ס'איז בבחינת צדיק גוזר, דער נועם אלימלך זאגט (פ' וישלח) כה תאמרן לאדוני לעשו האט יעקב אבינו געזאגט, אין דיבורים קאן מען מלביש זיין צווי ערליי דיבורים, פאר עשו'ן האט ער געזאגט עס לכן גרתי לא נעשיתי שר וחשוב, און פארן בוכ"ע האט ער געזאגט גרתי תרי"ג מצות שמרתי, כה תאמרן לאדוני און ולעשו, די ווערטער האט ער געזאגט פאר ביידע, אזוי זאגט דער נועם אלימלך, צדיקים זענען מלביש אין די דיבורים וואס זיי רעדן פאר יענעם און זיי האבן אינזין דעם באשעפער, ממילא אז ס'גייט אויף אזא אופן דאס וויסט נישט קיין מקטרג און קיינער. האט דער בוכ"ע געזאגט מה תצעק, 'גזר עלי' בחינת 'צדיק גוזר' און דאס וועל איך האלטן", עיי"ש בדבה"ק.

ברור בלי שום ספק אזוי ווי איך גלייב באמונה שלימה – אזוי ווי דער אייבערשטער האט געגעבן די תורה פאר אידישע קינדער – אז ס'זעט קיין אידישע מדינה נישט זיין". ער איז ממש ארויס פון די כלים.

נאכדעם האט ער זיך אראפגעזעצט און ער האט זיך בארוהיגט, האט ער געזאגט פארן טאטן ז"ל "איך גלייב נישט אז נאך דעם ביטערן חורבן, אז דער אייבערשטער וועט נאך שיקן אזא נסיון פאר אידישע קינדער פאר ביאת הכושח".

אזוי האט דער רבי ז"ל געזאגט פארן טאטן. דער טאטע ז"ל האט דאס אסאך מאל דערציילט.⁶

⁶ ובדרשת פתיחה לפני תלמידי ישיבתנו הק' בקרית יואל פ'ר לך תשמ"ח דרש דרש כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה זצ"ל וסיפר עובדא זו, ואמר בזה"ל: וכ"ק דודי התחיל לצעוק בקולי קולות... ואני בלבד הייתי עמו במחיצתו וכק"ד לא היה יכול לנשום לרוחה מרוב אפסית הכוחות, וכמעט שלא היה יכול לדבר. ואחר זה אמר לי בזה"ל: איך קאן מיר נישט גלייבן אז נאך אזעלכע צרות וואס כלל ישראל האט מיטגעמאכט, אוועקגע'הרג'ט דאס בעסטע חלק פון כלל ישראל, און מ'האט אוועקגענומען אלע ערליכע אידן, זאל מען אריינארפן פון הימל דאס כלל ישראל אין אזא ביטערן נסיון, ס'איז אזא ביטערע נסיון אז ס'וועט זיין א אידישע מלוכה, זיי וועלן דאך אויס'שמד'ן ר"ל גאנץ כלל ישראל, איך גלייב דאס נישט" עכלה"ק.

והתבוננתי אז עליו וראיתי בחוש שרצה אז לעשות איזה הכרח למעלה לבטל הגזירה של הקמת המדינה, שהרי אמר לשון שבועה, אבל לא הועיל בתפלתו והנסיון הגדול בא עלינו, עכ"ל מרן בעל ברך משה ז"ל.

וכפי ביאורו של מרן רבינו בעל ברך משה זצ"ל היו דיבורים אלו אשר מלין לצד עילאה ימלל בבחינת צדיק גוזר, והוא על דרך המבואר בגמ' (מ"ק טז). על הפסוק (שמואל ב"ג) צדיק מושל ביראת אלקים מי מושל בי צדיק שאני גוזר גזירה ומבטלה, ובאיוב (כב כח) ותגזר אומר ויקם לך, ודרשו חז"ל שצדיק גוזר והקב"ה מקיים (עי' שבת נט. סוטה יב. ועוד) ועי' בדברי יואל (פ' וארא, ע' קפח) שלכך אמר משה לפני השי"ת למה הרעותה, כי רצה למסור נפשו למען ישראל בבחינת צדיק גוזר, וע"כ אמר למה הרעותה לעורר רחמים על ישראל בבחינת צדיק גוזר, עיי"ש

ובס"ג פרשת בשלח תשכ"ב לפ"ק ביאר רבינו דברי הפסוק מה תצעק אלי דבר, וזל"ק "עס איז דא אמאל ווען הקב"ה אליין וויל אז דער צדיק זאל גוזר זיין דעמאלטס געשעהט עס, און זיי זענען מכוון דעם רצון הבורא ב"ה, דער בוכ"ע האט געזאגט, ס'איז נישט קיין צייט פון תפלה, אויף תפלה

רבינו: די ספרים זאגן די בחינה אויף אף נח מקטני אמנה היה...⁷

הגרחי"ל: מיט א צייט שפעטער האט רבי מיכאל בער דאס איבערגעפרעגט דעם רבי'ן, האט דער רבי געזאגט פארן פאיער רב 'כ'הער אז דו האסט מיך פארענטפערט פאר ר' מיכאל בער, האסט מיך גוט פארענטפערט".

האדמו"ר מקוויאשד: ר' מיכאל בער האט זעהר שטארק מיטגעהאלטן.

ווער עס איז דעמאלטס נישט געווען אין יענעם דור קען נישט פארשטיין וואס פארא נסיונות עס איז דעמאלטס געווען, עד אין לשער, אין אלע ענינים, דא איז געווען אזא ביטערער הורבן, דא איז געווארן א מדינה.

מאידך גיסא האט מען ב"ה צוריק אויפגעבויעט דעם כלל ישראל...

רבינו: דער אייבערשטער האט צוגעזאגט "כי לא תשכח מפני זרעו (דברים לאכא)".

האדמו"ר מקוויאשד: און דער אייבערשטער האט מקיים געווען די הבטחה.

רבינו: דער אייבערשטער זאל העלפן און מקיים זיין אויך די אנדערע הבטחה פון "ושב ה'א את שבותך" דאס איז אויך אן הבטחה.

וכיכר את רבינו לברך על המזונות ועל היין

הגרחי"ל: כ'האב געהערט נאך א אינטערעסאנטע מעשה מיטן רבי'ן, ס'איז געווען א בחור אין נייטרא וואס איז נישט געוונט געווען, מ'האט אים געדארפט ערנסט אפערירן, דער בחור איז געגאנגען צום רבי'ן, און דער רבי האט געזאגט אז מ'זאל נישט אפערירן, דער בחור האט נישט געוואוסט וואס צו טוהן, ר' מיכאל בער האט זיך געפארעט פאר איהם, ער איז געווען א יתום, און רבי מיכאל בער איז געגאנגען צום דאקטער, דער דאקטער זאגט יא און דער רבי זאגט נישט... הכלל, ר' מיכאל בער איז אריבערגעקומען צום רבי'ן, ער האט יעדן איינעם ארויסגעשיקט און ער האט געפרעגט דעם רבי'ן מילא עס קומט אריין א איד און ער פרעגט וועגן א מסחר, אבער אזוינס, דא איז דא א בחור וואס דער דאקטער זאגט אז ער דארף זיך אפערירן, און דער רבי זאגט אז נין, איר זענט א בעל רוח הקודש?!"

האט אים דער רבי געענטפערט "כ'זועל דיר זאגן, איך בין נישט קיין בעל רוח הקודש, אבער איינער וואס היט זיך די מחשבה מיום עמדו על דעתו גיט מען אים אריין א מושכל ראשון, מיום עמדי על דעתי האב איך זיך געהיטן די מחשבה".

ר' מיכאל בער האט דאס נאכדערציילט ער איז ארומגעגאנגען גאנצע טעג צוקאכט, אז א איד קען אויף זיך זאגן "מיום עמדי על דעתי האב איך זי געהיטן די מחשבה ממילא ווייסט ער אז זיין מושכל ראשון איז א כח".

האדמו"ר מקוויאשד: ר' מיכאל בער איז זייער נאנט געווען ביים רבי'ן, דער רבי האט זיך מיט אים שטארק גערעכנט.

רבינו: אין צאנו האט מען דאך געמאכט קודם א שהכל אויף בראנפן, און נאכדעם א מזונות.

האדמו"ר מקוויאשד: כמדומה לי. אזוי געדענק איך.

וברך רבינו להאדמו"ר מקוויאשד: לחיים, א רפואה שלימה מיט געזונט און אלעם גוטן ברכה והצלחה.

וברך האדמו"ר מקוויאשד: לחיים, מ'זאל קענען אזוי ממשיך זיין ווייטער עד ביאת הגואל צדק

⁷ עי' בספ"ק אוהב ישראל בזה, וז"ל, בשם הרב יחיאל מיכל מ"מ מזלאטשוב ויבוא נח וגו' מפני מי המבול. ופירש"י ז"ל אף נח מקטני אמנה היה מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול עד שדחקהו המים עכ"ל. והלא פלא גדול לחשוד את נח הצדיק שהיה מקטני אמנה בהש"ת ח"ו, ונ"ל דהנה תיבת אמנה יש לו שני פי'. אחד, כפשוטו האמנת הדבר שבדאי יהיה כך. עי"ל, אמנה מלשון ויהי אומן את הדסה (אסתר ב. ז) והוא לשון המשכה וגידול כי באמונה יש כח זה שע"י האמונה יומשך הדבר הזה ממקורו ויבוא. היינו ע"י שהוא מאמין בהש"י ובוטח בו באמונה שלימה על שום איזה דבר אז נמשך הדבר ההוא ובא בשלימות. והנה נח הצדיק בוודאי האמין בשלימות בכל אשר דיבר אליו הש"ת בכל לבבו ובכל נפשו ובתימות כדרכו הטוב מאז ומקדם. אך בדבר זה היה ירא להאמין באמונה שלימה בכל לבבו כי אולי יהיה הוא הגורם להבאת המבול היינו ע"י שלימות אמונתו יומשך בוודאי מזה הבאת המבול. ולא היה יודע איך ליתן עצות בנפשו מה לעשות. וזהו שפירש"י ז"ל מקטני אמנה היה מאמין ואינו מאמין. ר"ל באמת היה מאמין רק שירא להאמין בשלימות שהש"ת יביא המבול כי אולי יהיה הוא הגורם לזה וכו"ל. עד שדחקהו המים כו' והבן היטב, ודפ"ח ע"כ בשם הרב ז"ל, עכ"ה"ק בספר אוהב ישראל, וה"נ בנד"ד לא רצה רבינו ז"ל להאמין שכן יהיה, ודו"ק.

ביקור אצל הגה"צ רבי חיים פיוויל שנעטבאלג שליט"א

מו"צ העדה החרדית - רב דקהל אברכים מאנסי - ובעמח"ס 'תורת ד' מינים'

אזוי איז איבעראל איבער גאנץ אמעריקע, וואו מ'מאכט אייער, וואו מ'מאכט אלעס וואס האט מיט געזונטהייט זאכן ווערט שטארק קאנטראלירט, מ'קען נישט אריינברענגען קיין שום זאך אן זיי.

ווען מ'האט געברענגט די באקס האבן זיי דאס גע'פסל'ט וועגן געזונטהייט סיבות, נישט דעם עצם רעיון פונעם באקס האבן זיי גע'פסל'ט, נאר די באקס האט געהאט פראבלעמען ביי זיי, די באקס, זאגן זיי, קען ווערן ראסטיג. דארף מען יעצט גיין מאכן א נייע באקס.

הגה"פ: וויפיל דארף קאסטן א נייע באקס צו מאכן?

רבינו: דאס דארף צו קאסטן אן ערך פון א פערטל מיליאן דאללער.

הגה"פ: דאס הייסט אז נאך איידער מ'הייבט אן די שחיטה דארף מען פריער אינוועסטירן אינעם באקס אליין א פערטל מיליאן דאללער.

רבינו: די באקס איז נישט אזוי פשוט, דאס קומט דאך אזוי אז די בהמה זאל אריינקומען, ס'זאל זיך קענען איבערדרייען, די טיר זאל זיך עפענען, און צוריק דרייען, דאס איז א גאנץ עסק.

הגה"פ: אין ענגלאנד האט מען אלעמאל אזוי גע'שחט'ן.

רבינו: היינט אין ענגלאנד איז שוין נישטא קיין שחיטה מונחת, אמאל איז טאקע יא געווען. נאר אין אירלאנד איז דא די סארט שחיטה. נאר ענגלאנד האט פארבאטן שחיטה מונחת, די אי. יו. שטערט דאס נישט. מילא ארבעט מען יעצט אויפן נייעם באקס.

הגה"פ: דאס פלאץ פון די שחיטה איז דארט אין טעקסאס? דארט איז דער פארם וואו זיי זענען.

רבינו: עס איז א גרויסע שעכט הויז, דארט איז סאך ביליגער בהמות ווי אין ניו יארק, ווייל די בהמות ווערן דארט אויפגעצויגן.

הגה"פ: הייסט דאס אז מ'ארבעט דערויף.

רבינו: אוודאי ארבעט מען, קעלבער פלייש קען זיין אז ס'זעט שוין זיין צו באקומען פריער, ווייל קעלבער זענען קלענער מילא דארף דאס א קלענערע באקס. מיזויל קודם אנהייבן אויספרובירן דעם סדר השחיטה.

די זאך דארף זיין אזוי, עס זענען דאך דא גרעסערע בהמות און קלענערע בהמות, מאנערע און פעטערע, די באקס דארף דאך ארומנעמען די בהמה פון אלע זייטן, ער דארף

הגה"פ: ווי אזוי האט דער רבי הנאה געהאט דא דעם שבת אין מאנסי?

רבינו: ברוך השם, א עיר ואם בישראל ווי מאנסי. מ'קען זיך נישט פארשטעלן ווי שוין ס'איז זיך צעוואקסן.

א' מאנ"ש: דער עולם נוצט דא דעם רב אלס דין, מ'פרעגט דא אלע שאלות.

הגה"פ: וואס הערט זיך מיט די שחיטה פון די בהמות, עס האט זיך שוין עפעס גערוקט?

רבינו:⁸ איר פרעגט לגבי די שחיטה מונחת אין וואס מ'איז עוסק? די זאך איז אזוי, כדי צו קענען דורכפירן די שחיטה דארף מען דאך האבן א באקס, האט מען געמראפן אין קליוולאנד דארט איז דא הרב בלום, ער האט געוואלט מאכן א שחיטה מיט יארן צוריק, און ער האט געמאכט אזא באקס כדי צו קענען האבן שחיטה מונחת. למעשה האט ער נישט געמאכט די שחיטה.

איז מען יעצט געגאנגען און מ'האט אפגעקויפט דעם באקס און מ'האט דאס געפירט קיין טעקסעס פאר אונזער שחיטה, דאס איז שוין געווען א פארטיגע באקס, אבער ווען מ'האט דאס אויפגעשטעלט אין טעקסאס און מ'האט געבעטן א ערלויבעניש פון די רעגירונג אז מ'זאל עס קענען נוצן...

הגה"פ: מ'דארף האבן עקסטערע לייסענס צו קענען נוצן דעם באקס?

רבינו: עס גייט אזוי, די יו. עס. די. עי. גיט די ערלויבעניש לויט זייערע אנווייזונגען איבעראל וואו מ'שעכט, איבעראל וואו מ'שחט צו פארקויפן מוזן זיי געבן דעם ערלויבעניש, ביי אונז אין קרית יואל זיצן זיי אין בית השחיטה יעדן טאג פון אינדערפרי ביז אויפדערנאכט, ס'איז נישטא קיין איין הינדל וואס ווערט גע'שחט'ן אן זיי,

⁸ למודעי צריכנא שהשיחה הלז התקיימה לפני כמה חדשים שעעל"ט, וכמוכן שהמציאות כבר נשתנה בס"ד, כעת בחודש מנ"א ה'באקס' שנעשתה מחדש לצורך השחיטה מונחת, כבר נגמרה בתכלית השלימות וכעת נמצאת בשלבי הנסיעה מצרפת לארה"ב, ובס"ד מיד אחרי תקופת הימים טובים הבעל"ט יתחילו לשחוט בהמות גסות ודקות בתכלית הכשרות עם כל ההידורים לשמחת לב כל יראי ה' מדקדקים בכשרות.

געווען שווערער, מיט פופציג יאר צוריק פאר עס איז געווען די באקס האט א קייט אויפגעהויבן די צוויי אונטערשטע פיס פון די בהמה, און די בהמה האט געהאנגען און אזוי האט מען גע'שחט'ן, די בהמה האט זיך געקענט אויסרייסן, ס'האט געקענט קאפען, די שחיטה איז געווען אסאך שווערער.

הגדה"פ: ווי אזוי איז געווען אינדערהיים אין אונגארן?
רבינו: ווען איך בין געווען א יונגערמאן האב איך געזעהן אין ארץ ישראל אין בני ברק די שחיטה - דארט האט מען נאך גע'שחט'ן אזוי ווי אינדערהיים - מ'האט גענומען א שטריק און ארויפגעלייגט אויף די רעכטע פאדערשטע פיס פון די בהמה, מ'האט גענומען די שטריק און געגאנגען דערמיט אונטער די בהמה ביז צו די אנדערע זייט, דערנאך האט מען א שלעפ געגעבן די שטריק פלוצלונג, אז די פיס האט זיך איינגעבויגן, די בהמה איז געווארן צוטומלט און ס'איז אראפגעפאלן, אזוי ווי ס'איז אראפגעפאלן האט מען שנעל צוגעבינדן די פיס, אזוי איז די בהמה געבליבן צוגעבינדן מיט אלע פיר פיס אין די הייד, און ס'איז געלעגן אויפן רוקן, נאכדעם האט מען אויסגעצויגן דעם קאפ און אזוי האט מען גע'שחט'ן, אזוי איז געווען אלע יארן אינדערהיים.

דא אין אמעריקע האט מען גע'שחט'ן אזוי, די אונטערשטע פיס האט זיך אויפגעהויבן אויף א עלעקטערישע קייט, און די בהמה האט געהאנגען אויף די אונטערשטע פיס, אסאך מאל האט זיך די בהמה אויסגערייסן, די בהמה האט זיך געווארפן, ווען דער שוחט איז צוגעגאנגען צו די בהמה איז ער געווען גענוג דערשראקן אז ער זאל נישט כאפן קיין קאפע פון די פאדערשטע פיס, ס'איז געווען גוים וואס האבן מיט די הענט אנגעהאלטן די פאדערשטע פיס.

אבער נאכדעם וואס עס איז געווארן דער באקס, ווען די בהמה איז אריינגעגאנגען אין א באקס איז דער שוחט שוין צוגעגאנגען צו די שחיטה מיט א רואיקייט, מיט א הרחבת הדעת, דאס איז געווען אזא אויסטרעף, דאס איז בשעתו געווען א גרויסע געווינס.

אבער אז דער מעכניק האט זיך היינט אסאך פארבעסערט פון דעמאלטס, מיט די היינטיגע מעכניק קען מען האבן דעם באקס וואס זאל איבערדרייען די בהמה. בימים ההם איז דאס נאכנישט געווען.

ווען כ'האב דאס געזעהן מיט מיינע אויגן ווי אזוי דאס גייט, און ווי אזוי די בהמה דרייט זיך איבער, נו, אז מ'קען דאס האבן פארוואס זאל מען דאס נישט צושטעלן פארן עולם...

הגדה"פ: שוחטים איז דא?

אים קענען גוט האלטן אין זיך, עס זאל זיך נישט קענען שאקלען, דערפאר איז דאס א גאנצער מאשין, היינט גייט דאס שוין מיטן קאמפיוטער ווי אזוי מ'שטעלט דאס אן פאר יעדע בהמה עקסמער.

הגדה"פ: נאכדעם דארף מען אהינשיקן שוחטים.

רבינו: מ'שחט שוין יעצט דארט, עס איז שוין דא דארט א אלטע באקס, די שטייענדיגע שחיטה איז שוין דארט לאנג, דא, מ'רעדט דאך יעצט נאר פון שחיטה מונחת.

הגדה"פ: הייסט דאס אז דער רבי וויל נישט מאכן די נייע שחיטה נאר מיטן נייעם באקס?

רבינו: אויב איך האב נישט די נייע באקס דארף איך נישט קיין שחיטה, איך בין נישט אין די בוטשער ביזנעס... נאר אויב קען מען עפעס אויפטון, און אויף דעם ווארט מען יעצט.

נאכדעם אז מ'מאכט שוין וועט מען א"ה האבן אסאך הידורים, אויף יענעם פלאץ וואו מ'וועט שחט'ן וועט מען מאכן נאר כשר פלייש. אין יענע שטוב וואו מ'וועט נעמען אונזער פלייש, היינט גייט דאס אזוי אז אויפן זעלבן פלאץ אפאר שעה מאכט מען כשר'ס און אפאר שעה טריפות, צי אויף איין זייט מאכט מען כשר און די צווייטע זייט טריפות, קען עס זיך דאך אמאל ח'ז אויסמישן. אויף דעם מקום וועט נישט אריינקומען נאר כשר'ס, די טריפה פלייש וועט מוזן גיין צו א צווייטע בנין אינגאנצן, דאס גאנצע מקום וועט זיין נאר פאר כשר'ס.

הגדה"פ: דאס וואלט געווען א גרויסע זאך, ווייל מ'הערט דאך היינט ליידער אויף אזויפיל פלעצער... און דער עולם עסט דאך פלייש.

רבינו: די גאנצע שחיטה מונחת איז א געוואלדיגע זאך, דער עולם פארשטייט נישט דעם חילוק פון די שחיטה צו די שחיטה, דאס אז דער קאפ זאל זיך אנהאלטן פעסט, און זיך נישט געבן קיין שאקל, אז ער שטייט אויף די פיס איז דאך דער קאפ אין די הייד, און מ'שחט אויף ארויף, און אז עס לאזט אביסל נאך איז דאך א שאלה פון הדרסה. (עי"ס ו' שמו"ח ס"ח, ועי' כמה שצוין ב'משולחן מלכים' פר' מסעי בענין זה).

הגדה"פ: ס'איז א גרויסער פרעשור אויפן שוחט אויך.

רבינו: ס'איז אסאך גרינגער פארן שוחט צו שחט'ן אויף אראפ.

הגדה"פ: אויף יעדע גומע זאך קומט אן די צייט.

דער רבי זי"ע דער סאטמאר רב האט נישט געהאט קיין אייגענע שחיטה קיינמאל?

רבינו: בימיו איז אויפגעקומען דער באקס וואס איז היינט דא, בעפאר דעם איז נאך געווען ערגער, די שחיטה איז

רבינו: יא, ס'איז דא היימישע שוחטים.

הגרה"פ: די קרית יואל'ער שוחטים שחט'ן דאך נאר עופות.

רבינו: מיר האבן ב"ה היימישע שוחטים פון קרית יואל וואס שחט'ן גסות אויך. עס זענען דא עקסטערע שוחטים פאר עופות און עקסטערע פאר גסות.

ס'האט נאר א חסרון אז ס'איז ווייט... אין מעקסעס נעבן דאלאס.

הגרה"פ: דאזי איז נישט מעגליך צו מאכן קיין שחיטה פאר גסות?

רבינו: ס'זענען שוין געווען דאזי שחיטות, אלע האבן זיך שוין פארמאכט, אלעס האט באנקראטירט, ס'האט זיך נישט געלוינט.

יעצט איז נאך דא א שחיטה אין באלטימאר, דאס איז מאקע נישט אזוי ווייט, אבער דאס וועט זיך אויך פארמאכן ביז א קורצע צייט, עס איז נאך דא אן אלטער גוי וואס האלט עס אן אבער די 'ריעל עסטעיט' וואו די שחיטה איז, איז אסאך מער ווערט ווי די גאנצע שחיטה, ער קען פארקויפן דאס פלאץ פאר אסאך מער געלט וואו ער פארדינט פון די שחיטה. דאס פלאץ איז אין באלטימאר, און די שטאט אליין האט זיך שטארק אויסגעשפרייט ממילא דארט וואו ער שטייט היינט איז ממש אין געגענט, דאס פארנעמט א גרויסן שטח, און עס לוינט זיך איהם נישט צו האלטן.

באלטימאר איז אויך פיר שעה וועג פון דא, ס'איז אבער דאך נענטער.

הגרה"פ: די גרעסטע מעלה פון די קרית יואל'ער שחיטה איז אז די שוחטים קומען אהיים יעדע נאכט. מ'איז א מענטש, מ'האט א שטוב.

רבינו: פאר דעם איז מיר דאס געגאנגען אזוי אין לעבן דאס צו מאכן, כ'האב דאס אנגעקוקט אזוי, מ'איז אויפן וועג במלטול הדרך, מ'ווערט אויס מענטש, אויס איד...

יעצט איז ער דא, ער נעכטיגט ביי זיך אינדערהיים, ער זעהט זיך מיט די קינדער, ער שטייט אויף אינדערפרי, ער גייט אין בית המדרש, ער גייט אין מוקה יעדן טאג, ער דאווענט אין א חסידיש בית המדרש, נאכדעם גייט ער ארויס צו די שחיטה...

הגרה"פ: דאס איז נישט צום באצאלן...

רבינו: נאר אזוי בין איך אריינגעשלעפט געווארן אין דעם עסק, נאר אזוי, כ'בין אמאל געפארן צו די שחיטה, ס'האט גענומען דער וועג דריי שעה, האב איך געקלערט צו מיר 'מיין זיידע האט אויך אזוי געהאט פלייש?... ביי אים איז

אויך אזוי א שוחט געפארן דריי שעה?... פארוואס זאל ביי אונז אזוי זיין?...

ממילא האט מען דאס געמאכט, ס'איז געווארן אביסל גרעסער און מ'האלט אין איין צובויען, ס'איז שוין ענג דאס פלאץ, נאך פסח וועט מען א"ה צובויען נאך א חלק, מ'גייט משנה זיין די גאנצע זאך. מ'האט שוין צוגעבויעט א נייעם שעכט שטיבל, א שיינע גרויסע שטוב, סאך גרעסער ווי עס איז געווען, מיט מער הרחבה און באקוועמליכקייט. יעצט גייט איבערמאכן דעם חלק וואו מ'זאלצט.

הגרה"פ: אז עס גייט גוט, און דער עולם קויפט דארף מען פארגרעסערן.

רבינו: אז ס'וועט זיין גרעסער וועט שוין זיין בעסער אויך, מ'פרוכירט אלס צו זעהן וואס מ'קען נאך מוסיף זיין, וואס מ'קען נאך בעסער מאכן.

הגרה"פ: היינט איז דאך א פרומע וועלט...

רבינו: יא, יעדער האט וואס צוצולייגן, וואס איינער האט נישט באמערקט קומט דער צווייטער צולייגן, מיר האבן יעדע וואך געסט, עס קומען אריבער יעדע וואך רבנים זעהן די שחיטה.

הגרה"פ: אפילו באיאן האט אנגעהויבן צו נעמען די פלייש.

רבינו: באיאן האט דא א משנה וואס קומט, זיי האבן א רב וואס קומט אויך פון צייט צו צייט, ס'קומען כסדר רבנים.

ס'איז פשוט, אמאל איינער וויל זעהן א שחיטה, וועט ער דען פארן דריי שעה? אז מ'פארט אין די קאנטרי פארט מען דורך קרית יואל, פון שטאט איז עס א שעה וועג, פון מאנסי א האלבע שעה, מילא איז דא כסדר אסאך געסט.

הגרה"פ: דאס אליין אז ס'איז אפן, מ'לאזט יעדן אריינקומען איז א גרויסע זאך, ס'איז נישטא קיין סודות...

די שחיטה פון די גסות, דאס וואלט געווען א גרויסער זיכוי הרבים... ווייל פלייש וועט מען דאך ממילא ווייטער עסן דא.

רבינו: יא, אין אמעריקע קען מען זיך נישט איינהאלטן...

דאס איז אויך געקומען ווייל פארשידענע רבנים האבן מיך געבעטן אז איך זאל זעהן צו טון דערין.

מ'האט מיר דערציילט דא נייעס אז אין מיאמי איז געווען א מעשה אזוי ווי עס האט פאסירט דא אין מאנסי, ממש יעצט די פאריגע וואך איז געווען אויף א פלאץ וואו מ'האט פארקויפט כשר פלייש אלס טריפה, יענע וואך מיטוואך האט מען דאס געכאפט אין מיאמי.

הגרה"פ: דער בעל הבית איז א היימישער איד?

רבינו: ניו, דער בעה"ב איז א גוי, אבער ער האט געהאט אן השגחה. כ'זויים נישט וואספארא השגחה, אבער יעדער עסט...
הגרה"פ: ס'איז דא א תשובה אין דברי חיים וועגן וויין, זאגט ער אז מ'זאל אכטונג געבן אפילו פון הימישע רבנים וואס מ'קויפט, ער זאגט זייער שארף.

רבינו: אין פלעטבוש איז געווען אזא מעשה מיט צוויי יאר צוריק, א מורא'דיגע מעשה, מ'האט מכשיל געווען את הרבים.

וכיבד את רבינו לברך על הפירות

*

א' הנוכחים: דער רב האט געהאלטן א דרשה ביי זיך אין ביהמ"ד וועגן די התונה תקנות.

רבינו: ווען אלע זאלן האבן אביסל שכל, מענטשן זאלן האבן אביסל דעת.

הגרה"פ: מ'האב דערמאנט וואס פארא מורא'דיגע זאך דאס איז, דאס וועט זיך איינפירן אין די גאנצע וועלט, אידן גייען אויס ממש פאר א דאלער, אידן מאכן התונה און מ'האט ממש נישט אויף התונה צו מאכן.

רבינו: דער אייבערשטער העלפט און מ'טוט א שידוך קאסט עס א שיינע פאר מויזנט דאללער דער שידוך שליסן אליין, די סעודת התנאים, די מתנות, א זאל, קליידער, אוי"ו, פארוואס דארף עס קאסטן א שיינע פאר מויזנט דאללער? פארוואס?

הגרה"פ: וואס האט דער רבי געמוגן למעשה? ווי אזוי גייט עס אין סאטמאר? דער עולם האלט עס איין?

רבינו: א גרויסער עולם האט זיך צוגעשטעלט, זייער אסאך אידן האבן דאס שוין מקיים געווען. פארשטייט זיך אז מ'קען נישט צווינגען קיינעם צו האלטן די תקנות... אבער מ'זעהט עס, דער שידוך גייט אריבער מיט אפאר הונדערט דאלער.

זייט די תקנות זענען געווארן זענען שוין געווען 60 שידוכים וואס האבן זיך צוגעשטעלט דערצו.

הגרה"פ: זעכציג שידוכים וואס האבן זיך צוגעשטעלט צו אלעם, די תנאים, די צירונגען!

רבינו: יא, מ'דארף נישט האבן קיין ברעיסלעט, מ'דארף נישט האבן קיין עקסטערע מסיבה פאר די תנאים, ווייל איינס ברענגט דאס צווייטע, אז מ'מאכט א תנאים דארף מען שוין האבן א זאל, מיט בלוטען, די קליידער, אין א זאל דארף מען זיך דאך אהערשטעלן, אז עס איז אין שטוב גייט עס שוין מיט אזוי ווי עס איז.

א' הנוכחים: א איד האט דערציילט אז ער האט באקומען אויף חמשה עשר בשבט פונעם מחותן א מתנה, ער האלט די תקנות האט ער דאס צוריק געשיקט.

הגרה"פ: ביי רוב מענטשן איז דאס ניטאמאל אייגן געלט, מ'קויפט די מתנות פון געבארגטע געלט...

דער עיקר פון די תקנה איז אז די בעל הבית'שע אידן זאל דאס אויך האלטן, זיי זענען די וועג ווייזער פאר די ארימעלייט.

רבינו: יענע וואך איז געווען א שידוך ביי צוויי בעל הבית'ישע אידן, ס'איז געווען די יונגסטע טאכטער, ווען מ'קען זיך שוין ערלויבן, בפרט ווען אלע עלטערע קינדער האבן אלעס געהאט, אבער מ'איז נישט אינטערעסירט געווען, דאס איז געווען יענע וואך ביי צוויי בעל הבית'ישע אידן זיי האבן זיך צוגעשטעלט צו די תקנות.

הגרה"פ: דאס מאכט שוין א רושם ביי אנדערע קהילות אויך, יעדער הייבט אן צו קלערן, ביז יעצט האט מען געמיינט אז דאס איז אזוי אז א תנאים מוז קאסטן א שיינע פאר מויזנט דאללער אן דעם גייט עס נישט.

רבינו: עס איז זייער שווער, מ'דארף מוישן אזויפיל מענטשן, מ'דארף יעדן מסכיר זיין אז מ'האט געלעבט אין א מעות, אזויפיל מענטשן אזויפיל יארן... ס'איז א שווערע זאך, אבער דער מציאות איז אז מ'האט טאקע געלעבט אין א מעות, וואס זאל מען מוהן?

מ'זעט זיך אי"ה צוגעוואוינען צו די תקנות, אויף די התונות וועט אי"ה אויך זיין תקנות.

עס זענען שוין ב"ה דא אסאך התונות אין קרית יואל וואו מ'בענטשט ברכת המזון 11 אזויגער...

הגרה"פ: די לאנגע מצוה מאנג, די לאנגע אויסרופן. **רבינו:** דאס גייט שוין אינאיינעם, אלעס ווערט קלענער, אז די הוצאות ווערן קלענער גייט שוין אלעס מיט.

הגרה"פ: הרב וואזנער (הנאון הגדול בעל שבט הלוי) שליט"א אין בני ברק האט היי יאר שבת שובה שטארק ארומגערעדט וועגן די שפעטע התונות, דאס איז גורם אז מ'לערנט נישט, דאס שמערט דעם גאנצן סדר היום.

רבינו: מ'רעדט און מ'רעדט און מ'האפט אז מענטשן וועלן האבן שכל.

זנפרד רבינו ממנו: א שמחת פורים א שמחת תמיד, מרבין בשמחה.

לברית קודש

מכ"ק מרז רבינו הגה"ק שליט"א

ליל שבת קודש פרשת ואתחנן תשס"ח לפ"ק - בעטלעהעם ניו העמפשייר

לעצמו, עכ"ד. מבואר מדבריהם דדוקא אם יש לנו דין עבדים, אז בדין מגיע לנו מתנת הארץ, כי הקב"ה מלך הוא והוא ברא כל הארץ וברצונו נטלה מהעכו"ם ונתנה לנו, מדין שדותיכם יקח ונתן לעבדיו.

ובזה כתב בכסף נבחר (פ' תבא) בטעם שלא נתחייבו בביכורים אלא לאחר ירושה וישיבה (קידושין לז:), על פי מה שכתבו המפרשים (אברבנאל פ' תבא) הטעם שצוה הקב"ה להביא ביכורים, כדי שלא יטענו ישראל חזקה. ולפי זה צריך לומר דיש לישראל דין עבדים, דאי אית להו דין בנים, הא קי"ל (ח"מ סימן קמט ס"ג) דאין חזקה לבן בנכסי אביו. ולכן לאחר ירושה וישיבה שזמו ישראל לכבוש ארצות שבעה גוים, צוה הקב"ה להביא ביכורים, להורות שיש להם דין עבדים, ושפיר זמו לארץ בדין דהקב"ה מלך הוא וקיים שדותיכם יקח ונתן לעבדיו, עכ"ד.

והנה כתבו המפרשים (יפ"ת שמו"ר פט"ו ס"א) דקישויי השעבוד השלים הזמן, אך כתב החיד"א בראש דוד (פ' שמות) שזה תלוי אם יש לישראל דין בנים למקום או יש לנו דין עבדים, ומבואר במסכת בבא בתרא (דף י:) לגבי מצות צדקה, דאם הם קרויים עבדים אסור לפרנס העניים ואם הם קרויים בנים מצוה לפרנסן, משל למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורין וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא כועס עליו, אבל אם כעס המלך על בנו והלך אדם אחד והאכילו והשקהו כששמע המלך לא דורון משגר לו (דאכתי חביבותיה גביה, והמטיב עם הבן ניהא ליה לאם). ומעתה אם יש לנו דין בנים, ודאי לא

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר, פירש"י בעת ההוא לאחר שכשבתני ארץ סיחון ועוג, דמיתני שמא הותר הנדר. ואינו מובן מפני מה סבר משה שמא בעת ההוא הותר הנדר.

(ב) **אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנון**, כתב במגלה עמוקות (אופן קפה) אעברה בגימטריא בכורים, ויש להבין הרמז בזה.

(ג) **ויתעבר ה' בי למענכם**, איתא במדרש (דב"ר פ"ז ס"י) אמר לו הקב"ה למשה, אתה רוצה לאחוז את החבל בשני ראשיו, אם אעברה נא אתה מבקש בטל סלח נא, ואם סלח נא אתה מבקש בטל אעברה נא, וצריך ביאור.

ונראה בהקדם מה שהקשה בשל"ה הקדוש (פ' בראשית) על מה שכתב רש"י ל (ר"פ בראשית) אם יאמרו אומות העולם לישראל לסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה הוא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. ולכאורה איך קאמר ברצונו נטלה מהם, וכי דינא כך אם נתן מתנה לחבירו שיכול לחזור וליטלה, והתירוץ שהקב"ה נקרא מלך, וקי"ל (סנהדרין כ:) כל האמור בפרשת מלך מלך מותר בו, וכתיב בפרשת מלך (שמואל א' ח' יד) שדותיכם יקח ונתן לעבדיו, עכ"ד.

אך הקשו בתוס' (סנהדרין כ: ד"ה מלך) כיון שהמלך מותר ליקח שדותיכם, אם כן למה נענש אחאב על נבות (שהרגו), כיון שלא רצה למכור לו כרמו, ותירצו דבפרשת מלך כתיב שדותיכם יקח ונתן לעבדיו, ולא

לאחר ירושה וישיבה כדי שלא יטענו דין חזקה, יש ראייה שיש לנו דין עבדים למקום, ואם כן לא נשלם עדיין הזמן בקישוי השעבוד ושפיר סירב, ואין מגיע לו עונש על זה ולכן ביקש אעברה נא.

והנה כתב בבני יששכר (סיון מאמר ב אות ה) בשם החיד"א (ראש דוד פ' אמור) בטעם הדבר שמועיל לנו התשובה ולא לאומות העולם כמבואר במדרש (תנחומא האוניו ס"ד), כי על פי הדין (קידושין לב.) אב שמחל על כבודו כבודו מחול, ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, וישראל נקראים בנים למקום, כדכתיב (דברים יד א) בנים אתם לה' אלהיכם, והקב"ה למו אב, ועל כן מועיל להם התשובה, מה שאין כן לאומות העולם נקרא הקב"ה מלך, ככתוב (תהלים מז ט) מלך אלהים על גוים, על כן לא מועיל להם התשובה, עכ"ד.

וזה יתבאר המדרש, אמר לו הקב"ה למושה אתה רוצה לאחוז את החבל בשני ראשין, אם אעברה נא אתה מבקש, משום שהיה להם דין עבדים למקום, בטל סלח נא, דלא מהני תשובה דהא מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, ואם סלח נא אתה מבקש, שבאמת יש להם דין בנים למקום ואב שמחל על כבודו כבודו מחול, בטל אעברה נא, דכיון שיש להם דין בנים למקום כבר נשלם זהמן בקישוי השעבוד ושלא כדן סירב משה רבינו להוציא את בני ישראל ממצרים, ועל זה נענש ולא נכנס לארץ.

ניחא ליה להקב"ה אם המצריים השתעבדו בנו בקישוי השעבוד, ומועיל זה לאיצטורפי ולומר שכבר נשלם הזמן, אבל אם אנו נחשבים כעבדים, לא איכפת ליה במה שהשתעבדו אותנו בפרך, ולא נצטרף זה ועדיין לא נשלם הזמן, עכ"ד.

ומבואר במדרש תנחומא (פרשה זו ס"ו) שמושה לא נכנס לארץ בשביל שסירב בשליחותו של מקום ולא רצה להוציא את ישראל ממצרים, אך כתבו המפרשים (בגדי אהרן פ' פינחס) שמושה רבינו סירב מחמת שחשב שעדיין לא נשלם הזמן. וצריך לומר שמושה רבינו סבר שבני ישראל יש להם דין עבדים למקום, ומשום הכי לא נשלם הזמן בקישוי השעבוד.

וזה יתבאר מה שאמר משה רבינו, ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר, ופירש"י בעת ההוא לאחר שכשבתי ארץ סיחון ועוג, כי אז נתעורר טענת האומות לסטים אתם שכבשתם ארץ ז' עממין, וצריך לומר שהקב"ה ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, והיינו מחמת הדין האמור בפרשת מלך שדויתכם יקח ונתן לעבדיו, ועל כרחך שיש לנו דין עבדים למקום, ועל כן בעת ההוא דמיתי שמא הותר הנדר, שהרי אם יש לנו דין עבדים למקום לא נשלם הזמן בקישוי השעבוד, ולא חטא במה שסירב להוציא את בני ישראל ממצרים, שהרי באמת לא נשלם עדיין הזמן. ולזה ביקש משה רבינו אעבר"ה נא בגימטריא ביכור"ם, כי ממצות ביכורים שנצטוו רק

סעודת רעוא דרעווין פרשת ואתחנן תשס"ח לפ"ק - בעטלעהעם ניו העמפשייר

באלף לא בטל, משום דסופו להיות היתר והוי כמין במינו. והקשה על זה בתשובת ברית אברהם (פי"ה) דמה יועיל מה דעתיד להיות ניתר, מכל מקום עכשיו הוא אסור, ואי משום דאמרינן כל העומד ליעשות כעשוי דמי, וכרבי שמעון דס"ל (כבא קמא עו:). כל העומד לגזוז כגזוז דמי, הא אנן לא קי"ל כרבי שמעון. ותיריך הגאון רבי שלמה קלוגער זללה"ה בשו"ת טוב

באפטרטא דיומא (ישעיה מ א) נחמו נחמו עמי **יאמר אלהיכם**, כתב בבני יששכר (תמוז אב מאמר ה אות א) נחמו"ו נחמו"ו בגימטריא יצח"ק. (וכ"כ החיד"א בצאורי שלל ובנחל שורק פ' ואתחנן). ויש להבין רמז יצחק לענין הנחמה.

ואפשר לומר על פי מה שכתב הר"ן (נדרים נב.) בטעם דקי"ל (ביצה ג:) דדבר שיש לו מתירין אפילו

פעם אחת היו עולין לירושלים כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם, כיון שהגיעו להר הבית ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים, התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מצחק, עיי"ש בגמרא מה שאמר להם רבי עקיבא למה היה מצחק, ואף אנו נימא בה מילתא, איזה שמחה היה לו לרבי עקיבא. דהנה באמת בפנימיות ללבו היה גם רבי עקיבא בוכה ומצטער בראותו השפלות הגדול במקום המקדש ששועלים הלכו בה, אך מכל מקום קיים גם הכתוב שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה, דאף בזמן הגלות צריכים לשוש ולשמוח על שם העתיד, כי עוד יבא זמן אשר ירחם הקב"ה על בני ישראל ויקיים כל מה שהבטיח לנו על ידי עבדיו הנביאים, ואם הקב"ה הבטיח אותנו כל זה הרי זה ברור בברירות גמור, כי לא איש אל ויכזוב וכן אדם ויתנחם, ובלי שום צל ספק שבודאי יתקיימו כל יעודי הנביאים, ובכה"ג אמרינן כל העומד להיות היתר כהיתר דמי, וכאילו כבר נעשה הדבר, ועל כן שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה, ולכן היה רבי עקיבא מצחק, כי הוא האמין באמונה שלימה שתתקיים נבואתו של זכריה עד שהיה אצלו בגדר ראייה ממש, ולכן היה בשמחה על שם שמחת ירושלים העתיד להבנות מהרה, ובשעה שהיה מתאבל על ירושלים אשר ציון בשדה תחרש, היה גם בשמחה על יעוד הנביא עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים.

ובלכתנינו בדרך זה יש ליישב מה שהקשה בכתנות אור (פ' נצבים) האיך מהני תשובה שיתקרב החוטא להקב"ה, הלא קי"ל (פסחים עג) נראה ונדחה אינו חוזר ונראה, והאדם היה נראה תחלה, וכשחטא נדחה מקדושתו, ואיך יהיה חוזר ונראה בתשובה. אמנם יש לומר דבאמת לא קשה מידי, כי מעולם לא נדחה האדם מן הקדושה, דהנה לעתיד יערה הקב"ה רוח טהרה ממרום על בני ישראל וישונו כולם בתשובה שלימה, וכמו שכתב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ז ה"ה) כבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות

טעם ודעת (מהדר"ק סי' קמ"ז) דהא דפליגי רבי שמעון ורבנן אי אמרינן כל העומד, הוא דוקא במחוסר מעשה ובידו שלא לעשות, דאז לא ס"ל רבנן כל העומד, אבל היכא דאינו מחוסר מעשה וממילא יהיה כך, אף לרבנן אמרינן כל העומד, עכ"ד. (ועיין מש"כ בספר החיים קונטרס לקיחה תמה פ"ה ס"ג).

ולענ"ד נראה לומר דדוקא במחוסר מעשה לא אמרינן כל העומד, כיון שהוא תלוי ביד האדם שאינו חי לעולם, ומה גם שיכול להתחרט ולהתיישב שלא לעשות, משום הכי לא אמרינן כעשוי דמי, אבל דבר התלוי בזמן וממילא יהיה כך, לכולי עלמא אמרינן כל העומד וכו', והכי נמי דבר התלוי ביד השי"ת שהוא כל יכול ומי מעכב בעדו, אצלו יתברך בודאי אמרינן כל העומד לפדות כפדוי דמי.

והנה כתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' וזרא) דבשעה שהאדם בוכה ומצטער על חורבן בית המקדש, צריך שיהא בשמחה על שם העתיד להבנות, והיינו הכתיב (ישעיה ס"ו) שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה למען תינקו ושבעתם וגו', דיש להבין אומרו המתאבלים, דהוה ליה למימר שהתאבלו כבר, וכי בעת שמתאבלים ישישו, אך הכוונה כי גם בשעה שמתאבלים עליה, שישו אתה משוש למען תינקו ושבעתם לעתיד, לשמוח עתה על שם העתיד, עכ"ד. ולפי דרכינו הענין בזה, כי מאחר שהקב"ה הבטיח אותנו שיגאלינו מגלות החל הזה, ואין מעצור בידו כי הוא כל יכול ומי יאמר לו מה תעשה, וכיון שבודאי עתיד להיות כן אמרינן בכה"ג כל העומד לפדות כפדוי דמי, ולזה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה, דגם בשעה שמתאבלים ומצטערים על חורבן ביהמ"ק צריך האדם לשוש ולשמוח על שם העתיד, כי דבר זה הוא ברור שנזכה לראות בנחמת ציון וירושלים.

והדברים הללו מבוארים בדברי הגמרא בסוף מס' מכות, וכבר היה רבי גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא מהלכין בדרך וכו'

תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין, שנאמר (דברים ל א) והיה כי יבואו עליך כל הדברים וגו' ושבת עד ה' אלהיך ושב ה' אלהיך וגו'. וכן כתב א"ז זללה"ה בתפלה למשה (מזמור כה) דעתידין כל ישראל לשוב קודם ביאת המשיח בתשובה תתאה, ולאחר ביאת המשיח בתשובה עלאה, ולפי זה ראוי לדון אותם לטובה על שם סופם כאילו כבר שבו, ע"ש. ומעתה כיון שדבר זה הוא תלוי ביד הקב"ה, הרי מה שיהיה הוא כאילו היה, וכל העומד להיות נחשב כאילו כבר נתהוה הדבר, ובכה"ג כולי עלמא מודי דאמרינן כל העומד וכו', ועל כן לא שייך לומר שנדחו ח"ו מן הקדושה, כי תמיד נחשב כאילו כבר עשו תשובה נמצא דמעולם לא נדחו, ועל כן שפיר מהני תשובה.

ובזה יל"פ מקראי קודש בפ' תולדות כאשר נכנס יעקב אבינו לקבל הברכות, וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', ולפי דרכינו י"ל דהנה דרשו חז"ל (סנהדרין לו:) וירח את ריח בגדיו, אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו, רמז על אלו שבגדו וחטאו נגד הבוכ"ע, ובכן י"ל כי יצחק אבינו המליץ טוב על בני ישראל שלא ידחו מן הקדושה, ולזה אמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', ובמדרש (ב"ר פס"ה סכ"ג) רמזו על חורבן ביהמ"ק שנאמר (מיכה ג) ציון שדה תחרש, והכוונה בזה לרמז דכמו בזמן שחרב הביהמ"ק מקיימים בני ישראל הכתוב שישו אתה משובש כל המתאבלים עליה, ועוד בזמן הגלות הם שמחים על שמחת העתיד, דמאחר שהבטיח הקב"ה שישו את שבותינו, הרי זה דבר ברור שכן יהיה, כך הוא בענין התשובה שמועיל ולעולם לא נדחה האדם מן הקדושה, דמאחר שעתידין ישראל לעשות תשובה, והקב"ה יערה עלינו רוח טהרה ממרום, על כן הוא דבר ברור שכן יהיה, ונחשב עכשיו כאילו כבר עשו תשובה ולכן אינם נדחים. והמשיך עוד להביא ראיה מחורבן ביהמ"ק, מהא דכתיב ויתן לך האלהים מטל השמים, ובמדרש דרשוהו (ב"ר פס"ו ס"ג) מטל השמים זו ציון, עוד שם

במדרש ויתן ויחזור ויתן. והכוונה בזה כי ציון וירושלים הוא בבחינת ויתן ויחזור ויתן, כי בעוה"ר חרב בית מקדשינו, אבל בטוחים אנחנו שנזכה במהרה שיחזור ויתן אותנו הקב"ה ציון והביהמ"ק, והבטחה זו הוא לנו בכרירות מאחר שיש לנו הבטחה ויתן לך האלהים מטל השמים, שהקב"ה בעצמו יתנם לנו, וכיון שההבטחה הוא מהקב"ה הרי זה דבר ברור בלי צל ספק שכן יהיה, ומטעם זה אנו שמחים עוד בזמן הגלות על ימי הנחמה שבודאי יבואו. ומאותו טעם עצמו וירח את ריח בגדיו, אלו שבגדו וחטאו נגד הבוכ"ע, ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', דתשובת בני ישראל הוא כבחינת שדה רמז לביהמ"ק כאמור, דכשם שעתידין הביהמ"ק בודאי לבנות מחדש, כן עתידין ישראל בודאי לעשות תשובה, ולכן אע"פ שחטאו לא אמרינן דיחוי, "א איד ווערט קיינמאל נישט נדחה".

והנה מידי שנה בשנה אחר תשעה באב אנו אומרים דברי הנביא נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם, ואנו מאמינים באמונה שלימה שיתקיימו דברי ישעיה הנביא שינחם הקב"ה את בני ישראל על כל הצרות והרפתקאות דעו עלן, וכאשר נזכה לראות בנחמת ציון וירושלים אז ננחם, השי"ת יעזור שנזכה לראותו, אמנם הלא בעוה"ר אנו יושבים עוד בחשכת גלותינו, ואיזה תנחומין יש לנו היום כאשר אנו חוזרים ואומרים בכל שנה ושנה נחמו נחמו עמי, בשעה שעדיין אנו יושבים בגלות החל הזה, מה נאמר ומה נדבר אשר אותותינו לא ראינו ובמה ננחם. אכן באמת זה עצמו שיש לנו הבטחת הקב"ה שיגאלנו בגאולה שלימה, הוא נחמתנו גם בזמן הגלות, כי מאחר שהבטיח הקב"ה את בני ישראל שינחמם, הרי זה דבר ברור, ודבר אחד מדבריו לא ישוב ריקם, ועל כן אף שעדיין אנו נתונים בגולה אנו מקבלים תנחומין על שם העתיד, ובה אנו מתחזקים בגלות החל הזה דכל העומד לפדות כפדוי דמי.

שלימה, על כן נחשב כבר עכשיו כאילו עשו תשובה, ולעולם לא נדחו מן הקדושה, וזהו ענין התנחומין מה שהקב"ה מנחם את בני ישראל, נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם, ודבריו יתברך הם נצחיים.

[ב]

עוד יש לומר בדברי הנביא נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם, דברו על לב ירושלים וקראו אליה כי מלאו צבאה כי נרצה עונה כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה. איתא במדרש (איכ"ר פ"א ס"ז) חטאו בכפלים, דכתיב (איכה א ח) חטא חטאה ירושלים, ולקו בכפלים דכתיב כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה, ומתנחמים בכפלים דכתיב נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם, ודקדק רשי"ל הא"ך מדתו של הקב"ה לשלם לאדם כפלים בחטאו בתמיה.

ויש לפרש הענין בפשטות דהנה כתיב (במדבר כ טו) וירעו לנו מצרים ולאבותינו, ופירש"י מכאן שהאבות מצטערים בקבר כשפורעניות באה על ישראל. ומעתה זהו מה שלקו בכפלים, כי בני ישראל עצמם אשר לקו בחורבן ציון וירושלים ושאר הצרות אשר סבלו באורך שנות גלותם, הרי זה בא להם בדין לעונש על שחטאו ומרו את פי ה', אבל האבות הקדושים מה פשעם ומה חטאתם שיבא עליהם צער זה שיצטערו בצרות בני ישראל. וזה שאמר כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה, כי מלבד הצער אשר בא על בני ישראל מחמת החטא, עוד ניתוסף צער להאבות הקדושים בקבר שמצטערים בצרות בניהם.

אמנם כאשר יעזור השי"ת וישלח לנו הגואל צדק, ואז ינחם את בני ישראל על כל הצרות ועגמת נפש שעברו עליהם במשך שנות הגלות, אז ינחם השי"ת גם האבות הקדושים על צערם שהצטערו עצמן בצרתן של ישראל. וזה שדרש המדרש לקו בכפלים ומתנחמים בכפלים, דכמו

והן הן דברי הנביא נחמו נחמו עמי, ובמה אנו מתנחמים, יאמר אלהיכם, בזה עצמו שהקב"ה אומר לנו נחמו נחמו עמי, והוא הוא אשר הבטיח שינחם אותנו, זהו נחמתינו, ובה אנו מתחזקים ומתנחמים על שם העתיד שהקב"ה ירחם עם עמוסים ויגאל אותנו בקרוב. ולזה בא הרמז נחמ"ו נחמ"ו בגימטריא יצח"ק, לרמז על דברי יצחק אבינו שהמליץ טוב על הבוגדים והחוטאים שיועיל להם התשובה מאחר שהבטחת הקב"ה הוא דבר ברור, ומאותו טעם אנו מתנחמים עכשיו על הגאולה שלימה העתידה להיות במהרה.

ובדרך זה יש לומר עוד בענין הנחמה אשר הקב"ה מנחם אותנו, דהנה בשנה זו חל יום חמשה עשר באב בשבת נחמו (ועל פי רוב גם בשאר השנים הל בשבוע אחר שבת נחמו), והנה ביום חמשה עשר באב מתחילין ימי הרחמים והרצון, וצריכים לפשפש במעשים ולעשות הכנה דרבה לימי התשובה הבאים לקראתינו לשלום, ויש לו לאדם להתבונן איך עבר עליו כל השנה ומה שחטא נגד הבור"ע ועשה מעשים אשר לא יעשו, הנה ימים באים אשר יצטרכו ליתן דין וחשבון על כל דיבור מעשה ומחשבה שחטאו נגד הבור"ע, וידוע מה שאמר ק"ו הדברי היים זללה"ה שמחמשה עשר באב אינו יכול לישן מחמת שכבר מכינים בעולם העליון כסאות למשפט ליום הדין בראש השנה. ובעוה"ר לב יודע מרת נפשו, ואימה ופחד יאהז לב האדם כאשר מתבונן במעשיו אשר עשה שחלילה לא ידחה מן הקדושה, הנראה ונדחה אינו חוזר ונראה. אכן בשבת נחמו יש לנו נחמה שלעולם אין אנו נדחים מן הקדושה, וראיה לזה הוא ממה שהקב"ה מנחם את בני ישראל, ובני ישראל מקבלים תנחומין על שם העתיד, דבדבר התלוי ביד הקב"ה אמרינן כל העומד לפדות כפדוי דמי, כי מי מעכב על ידך, וכמו כן כיון שלעתיד יערה הקב"ה עלינו רוח טהרה ממרום וישובו כל ישראל בתשובה

האדם על חורבן ביהמ"ק, ולפום צערא במשך שנות הגלות יזכה לנחמת השי"ת. ולזה אמר נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכ"ם, שנחמה זו יהיה על ידי השי"ת בעצמו והוא יאמר נחמו נחמו עמי, והטעם שצריך להיות הנחמה דוקא על ידי השי"ת, כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה, לקו בכפלים, יש שהצטערו עצמו בכפלים על גלות השכינה ועל גלות הפרטי, ואלו מתנחמים בכפלים, דכפי מה שהצטער האדם בגלות ועד כמה נגע ללבו חורבן ביהמ"ק, במדה זו יהיה הנחמה כל אחד לפום דרגא דליה, ולכן נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכ"ם, שיהיה הנחמה על ידי השי"ת בעצמו שיודע לנחם לאיש כמעשהו.

והשי"ת יעזור שנזכה במהרה שיתקיים יעוד הנביא נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכ"ם, ונזכה לנחמת ציון וירושלים, השי"ת הבטיח אותנו ובודאי דבר אחד מדבריו לא ישוב ריקם, כולם יתקיימו במילואם, ואף כי ארכה לנו השעה ונתארך ימי גלותינו, ואע"פ שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבא, וכולנו מצפים ומאמינים כי נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכ"ם, ואחר כל הצרות שעברו על בני ישראל במשך שנות גלותם בודאי כבר הגיע הזמן אשר ירחם השי"ת על בני ישראל וישלח הגואל צדק וינחם אותנו בפועל ממש, השי"ת יזכינו לראותו. והשי"ת יעזור שנזכה להיות דבוק בתורה ומצות ונזכה לעשות תשובה, ואמרו חז"ל (סנהדרין צ"ג:) דאין ישראל נגאלין אלא בתשובה, וכאשר יעשו תשובה ירחם הקב"ה על בני ישראל וישלח לנו הגואל צדק, ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל והתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

שהצער היה בכפלים, כן יהיה הנחמה בכפלים, ולעתיד ינחם הקב"ה כל אלו אשר הצטערו עצמם בצרתן של בני ישראל.

[ג]

ויש לפרש עוד הכתוב נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכ"ם, על פי מה שהאריך א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' ואתחנן) דצערן של בני ישראל במצרים לא היה ראי זה כראי זה, דיש מי שסבל יסורי גלות בעול מסים וארנוניות, ויש מי שסבל בעבודת גופו בחומר ולבנים, ומהם מי שסבל יסורים באבדן מולדתו, ומהם מי שסבל יסורי נפש כי תכבד העבודה לבל ישעה אל עושהו ויחשב עם קונוהו, ומהם מי שהיה כואב ונאנח מצערן של ישראל וצער גלות השכינה עמהם כביכול, וכדכתיב (ישעיה סג ט) בכל צרתם לו צר, וכהנה וכהנה לא ראי צערו של זה כצערו של זה בעת הגלות, על כן (שמות ג ז) ויאמר ה' החוקר כליות ולב, ראה ראיתי ראיות הרבה, את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שעלתה לפני בשוה שמעתי מפני נוגשיו דייקא, כי ידעתי את מכאוביו דייקא בפרטי פרטיות, כל אחד ואחד מה שכואב לו, על כן וארד להצילו וגוי ולהעלותו כפי ערכו לכל אחד ואחד, וכמו כן בחורבן ביהמ"ק, אם כי כולם הרימו קול בכי, עם כל זה ודאי אינו דומה צערו ואבלו בלבו של זה לשל זה. וזה שאמר נחמו נחמו עמי, נחמה בכפלים, כי אינו דומה נחמה של זה לשל זה, דברו הנחמה על לב ירושלים, לפי ערך צער הלב של ירושלים כמו כן תגדל הנחמה והשמחה, עכ"ד.

אמנם נחמה זו יתכן להיות רק על ידי השי"ת, כי הוא החוקר ובוחן כליות ולב לדעת כמה הצטער

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

קריאת שדר גישותי "ברך משה" רחסרי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעועכי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעמו"מ

ק"ו
"חסדי שלמה זלמן"
 ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
 בן ר' מרדכי וורזבערגער ז"ל
 נלב"ע ה' כסלו תשנ"ב
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"חסדי ישראל יעקב"
 ע"ש ר'
 ישראל יעקב אייזנבערגער ז"ל
 נלב"ע סיון אייר תשנ"ו
 ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
 מענדל ז"ל ג' כ"ו סיון תשנ"ה
 ואמו מרת דינה ע"ה
 ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
 נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"חסדי שמואל וחנה"
 ע"ש
 ר' שמואל זאב לעווי ז"ל
 ב"ר יעקב דוב ז"ל
 נלב"ע ז' תשרי תשנ"ח
 וזוג' מרת חנה ע"ה
 ב"ר חיים משה ז"ל
 נלב"ע י"ב חשוון תשל"ו
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"אנשי חי"ף"
 ע"ש
 ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
 ב"ר נחמן ז"ל
 נלב"ע ז' שבט תש"ג
 וזוג' מרת חנה לאה ע"ה
 ב"ר יעקב פרענקל מב"ח ז"ל
 נלב"ע ב' אלול תשמ"ג
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"צב"א מרו"ם"
 ע"ש ר'
 צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
 ב"ר אברהם ז"ל
 נלב"ע ד' אלול תשנ"ט
 וזוג' מרת ברינדל ע"ה
 בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
 נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"אפרון נמט' לר' שמעון"
 ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
 בן ר' שניאור זלמן ז"ל
 נלב"ע ז' מנחם אב תשנ"ח
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"זכרון חיים צבי"
 ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
 ב"ר חוקי איתמר טובי ז"ל
 נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה

"ברכת מזל טוב"

הגנו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרב ר' חיים אורי ראזנבערג שליט"א

מנהל רותני התלמוד תורה
 לאירוסיו בנו

הרב חיים יוסף טורצין שליט"א

ולאביו הרב ר' אברהם ישעיהו טורצין שליט"א
 ולזקויו הרב ר' דוד מיכאל שמידל שליט"א

להולדת בנו, נכדם

השלום זכר בבית חותנו משפ' ערלאנגער רח' רב אסי 4

הר"ר יו"ט ליפמאן אילאוויטש הי"ו

ולאביו הרה"ח ר' יצחק ברוך אילאוויטש שליט"א

חבר הנהלת המוסדות

ולחותנו הרה"ח ר' פישל שטאובער שליט"א

להולדת בנו, נכדם

השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר יואל ווידער הי"ו

להולדת בתו

ק"ו
"נפש חי"ה"
 ע"ש הרבנית הצדקת
 מרת חי' מייזליש ע"ה
 בת מרן רבינו משה ז"ע
 נלב"ע חי' שבט תשנ"ג
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"חסדי מנחם משה"
 ע"ש
 ר' מנחם משה גאנץ
 ז"ל
 ב"ר דוב ז"ל
 נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"תהלה לדוד"
 ע"ש ר' משה דוד
 מעלער ז"ל
 ב"ר חוקאל משולם ז"ל
 נלב"ע י"א תשרי תשמ"ח
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"אב"ן ישראל"
 ע"ש ר' אברהם נתן
 בערנאט ז"ל
 ב"ר ישראל ז"ל
 נלב"ע סיון חשוון תשל"ו
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"ציון לנפש חיה"
 ע"ש ר' בן ציון בנעט
 ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
 נלב"ע ס' שבט תשנ"ג
 וזוגתו מרת חיה ע"ה
 ב"ר יהושע ז"ל
 נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
"חסדי בא"ר"
 ע"ש ר' אלכסנדר
 בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
 נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ו
 וזוג' מרת רייזל ע"ה
 ב"ר אפרים ז"ל שמעון
 נלב"ע ה' שבט תשנ"א
 ☆ ☆ ☆

ק"ו
**"ממכון שבתו
 השניח"**